

35 YIL SONRA
PROF. DR. TARIK ÖZKER'İ
ANMA TOPLANTISI

"DELİKANLI ÇAĞIMIZDAKİ
CEVHER"

3 KASIM 2012

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

**TMMOB
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI**

1954

“DELİKANLI ÇAĞIMIZDAKİ CEVHER”

35 YIL SONRA PROF. DR. TARIK ÖZKER'İ ANMA TOPLANTISI

03 KASIM 2012

EMO YAYIN NO: GY/2012/527

ISBN: 978-9944-89-637-5

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

İhlamur sokak No:10 Kat:2 Kızılay / Ankara
Tel: (312) 425 32 72 - Faks: (312) 417 38 18
www.emo.org.tr - E-Posta: emo@emo.org.tr

082 DEL 2012

Delikanlılı Çağımızdaki Cevher: Elektrik Mühendisleri Odası.- 1. bs. -- Ankara -EMO
Yayınları, 2012
48 s. , 21 s. (EMO/2012/527; ISBN 978-9944-89-637-5)
Biyografi--Anma

Dizgi ve Tasarım

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası

Baskı

MATTEK Matbaacılık Bas. Yay. Tan. San. Tic LTD. ŞTİ.
Ağaç İşleri Sanayi Sitesi 1354. (21) Cadde 1362 (601) Sokak No: 35
İvedik / Ankara Tel: (312) 433 23 10

Bu eserin yayın hakkı **TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası**'na aittir. Kitaptaki bilgileri kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Tarık Özker Hoca ile Buluşmak...

7 Eylül 1977 günü kaybettiğimiz İTÜ Elektrik Fakültesi Devreler ve Sistemler Kürsüsü'nün kurucusu Prof. Dr. Tarık Özker'i, 35 sonra arkadaşları ve öğrencilerini bir araya getirerek anmak çok değerli bir girişimdi.

Odamız son dönemlerde birçok anma etkinliğine imza attı. Bu durum, kurumsal yapımızın gelişimi ile birlikte örgütsel hafızamızın bizleri ortak değerler bütününe kalıcı olarak taşıdığını göstermesi açısından mutluluk verici.

Bugün biliyoruz ki meslek odamızda kimlerin aktif olarak görev aldığından bağımsız olarak sürekli gelişen ve yenilenen ortak bir kültürümüz, değerlerimiz, bunları var eden insan öykülerimiz, sonuçta her geçen gün kalıcılaşan tarihsel zenginliklerimiz var.

İçinde bulunduğumuz dönemde TMMOB ve Odamız üzerine piyasacı ve gerici iktidar çevrelerince oynanan oyunlara, yaşanan karabasan günlere, baskı ve yasak politikaları ile örgütlülüğümüzün dağıtılmak, yok edilmek istenmesine karşı hala ayakta dimdik durmamız ve özellikle değerlerimizi anmaya devam etmemiz ise bugün daha da anlamlıdır.

Sevgiyle özlemle andığımız her insanımızda bir kez daha yenileniyoruz. Tarık Özker'le, Nusret Yükseler'le, Güney Gönenç'le, Serhat Özyar'la, Ahmet Altay Varol'la, Halil Eker'le, Hasan Balıkçıyla, Şahin Özgül'le, Bedri Karafakıoğluyla, Alaattin Anahtarçıyla, Tülin Aydın Bakır'la ve burada ismini saymadığım onlarca yolumuzu aydınlatan insanla daha çok güçleniyoruz.

Tarık Özker Hocamızı ve birçok değerimizi anmayı hepimiz için ortak bir sorumluluk olarak görürken sadece bir görevden söz etmiyorum. Yaratığımız tarihsel değerlerimizin ve bugüne dek sözümüzü sürdürüyoruz olmamızın altyapısında bizlere bırakılan birikimden söz ediyorum. Bu birikim, Tarık Özker'in şahsında her şeyin tüketime

endekslendiği bir çağda bizleri büyüten ve umutlandıran bilimsel düşünce­nin eğitimle yoğurlduğu, aydınlanmaya dair uzun bir yol öyküsüdür.

Evet, Değerli Bilim insanı Tarık Özker'i saygıyla anıyoruz. Anıyoruz, çünkü hocamızın kimliğinde kendimizi yeniden birbirimize tarif etmek, birbirimizle olan hukukumuzu anımsamak ve hepsinin ötesinde, kendimizle yüzleşmek istiyoruz.

Anıyoruz, çünkü Tarık Özker hocamızı anmanın geçmişimize sahip çıkmak, bugünü geçmişin değerleri üzerinden yeniden yorumlamak anlamına geldiğinin farkındayız.

Anıyoruz, çünkü böyle bir anma ile bugüne kadar ürettiklerimize bugünümüze ve geleceğe ait sorumluluk alıyoruz. Tarık Özker'i anıyoruz çünkü sürdürdüğümüz mücadelenin öznesi olan insana, insani değerlere vurgu yapıyoruz. O değerlere yabancılaşmadığımızı, bencilleşmediğimizi, ortak sevinç ve hüzünlerle birlikte dayanışma içinde olduğumuzu ifade etmek istiyoruz.

Evet, bir yönüyle Tarık Özker'i anarak yola devam ettiğimizi, kendimize dostlarımıza ve yoldaşlarımıza deklere etmek istiyoruz. Anmak, yüreğimizdeki insan sevgisinin derinliğine, hafızamızın gücüne inanmaktır. Anmak, neticede yorgunluklarımızı atmak üzere birbirimize sırtlarımızı yaslamaktır.

Sonuçta; böyle bir anma etkinliği ile hiç kuşkusuz TMMOB Yasasının değiştirilmesine karşı da, YÖK Kanunu hazırlıkları ile üniversiteler üzerinde yeni sorun alanları yaratılmasına da, Haziran ayından bu yana hiçbir hukuki dayanağı olmayan bir YÖK görüş yazısını gerekçe göstererek İTÜ Rektörlüđünün hukuksuz ve vicdansız bir şekilde toplu işten çıkarmaya dönüşüyor olan asistan kıyımı yapmasına da HAYIR demenin ortak zeminlerini yaratıyoruz.

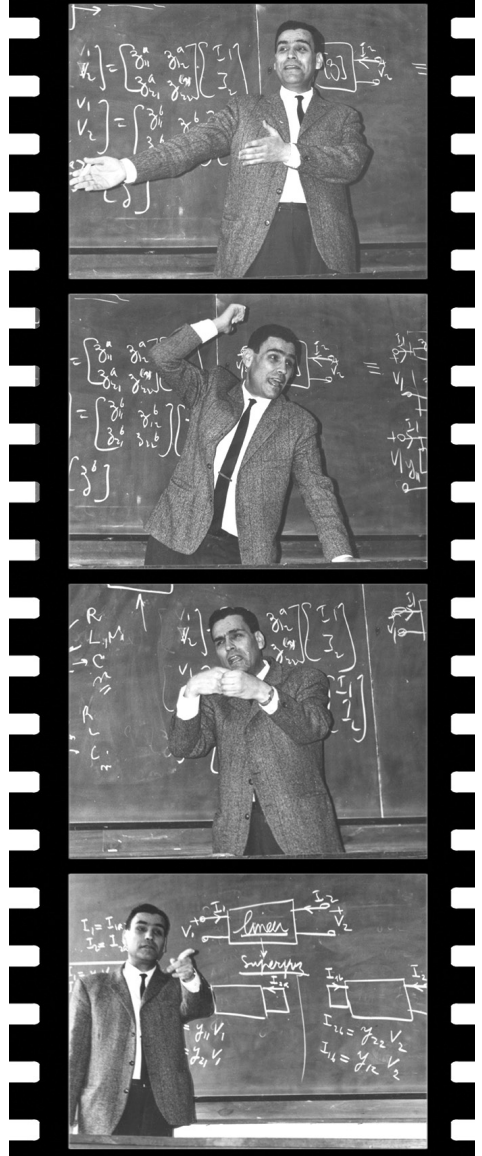
Böyle bir anmanın öncülüğünü yapan sayın Selçuk Esen başta olmak üzere bu etkinliğin hazırlık sürecinde görev almış Sayın; Erdener İldız, Osman Bahadır, Süleyman Balkan, Renan Rızvanoğlu, Tuncay Çaylı ve Ersin Kaya'ya EMO Yönetim Kurulu adına bir kez daha en derin teşekkürlerimi sunuyorum.

Cengiz Göldaş
EMO Yönetim Kurulu Başkanı

Tarık Özker'in Hayatı ve Eserleri

Tarık Özker, 1918 yılında İstanbul'da doğdu. İki yaşındayken annesi Nazime Hanım'ı kaybeden Özker, babası Hüseyin Tevfik Bey'in de Irak'ta olması nedeniyle teyzesi Mediha Hanım tarafından büyütüldü. Özellikle matematik, fizik ve felsefe derslerinde olağanüstü bir başarı gösterdiği Haydarpaşa Lisesi'nden mezun olan Özker, İTÜ (O zamanki adıyla Yüksek Mühendis Mektebi) Elektrik Fakültesi'ne girdi ve 1944 yılında bu fakülteden elektrik yüksek mühendisi olarak mezun oldu. Aynı yıl Elektrik Fakültesi Telgraf ve Telefon Kürsüsü asistanlığına atanan Özker, bu kürsüde bir yandan doktora yeterlik tezini hazırlarken, diğer yandan da Muhabere Tekniği dersini verdi, Akustik dersinin verilmesine yardımcı oldu ve Telgraf Tekniği dersinin de ders notlarını hazırladı.

1948 yılında doktora çalışması için (maddi imkansızlıklar nedeniyle eski bir Yunan şilebiyle) ABD'ye giden Özker, Illinois Üniversitesi'nde "Dört Uçlu Çapraz ve Basamak Tipten Devrelerin Eşdeğerliliği" başlıklı doktora çalışmasını 24 Mayıs 1951 tarihinde üstün bir başarı ile tamamlayarak bilim doktoru unvanını aldı ve doktorasını öngörülenden daha

kısa sürede tamamladığı için bir yıla yakın bir süreyle doktora sonrası araştırmalarda bulduktan sonra, 28 Mart 1952 tarihinde Türkiye'ye döndü.

Dr. Tarık Özker ülkesine döndüğü yıl Nermin Hanım'la evlendi. Özlem ismini verdikleri bir kızları oldu. Dr. Özker Ataköy'de başlamış bulunan Emlak Kredi Bankası konut inşaatlarından bir daire satın aldı. Bu daireyi alabilmek için arabasını satmak zorunda kalmıştı. Artık Gümüşsuyu'ndaki derslerine belediye otobüsüyle gidip geliyordu. Fakültede Devre Elemanları dersini 1952'de vermeye başlamıştı.

1953'te Philips şirketinin davetlisi olarak mesleki konularda incelemeler yapmak üzere bir süre için Hollanda'ya gitti. Yurda döndükten sonra "*Filtrelerde Emedans Adaptasyonu*" başlıklı doçentlik tezini sundu ve gerekli sınavları başarı ile geçerek 6 Kasım 1953 tarihinde Üniversite Doçenti unvanını aldı.

Doç. Dr. Özker, ABD Ulusal Bilimler Akademisi'nin verdiği araştırma bursu ile 20 Ekim 1954 tarihinde ikinci kez ABD'ye gitti ve bu ülkede iki yıl boyunca Illinois ve Michigan State üniversitelerinde Görüntü Parametreleri ile Sentez konularında başarılı araştırmalar ve çalışmalar yaptı. 22 Kasım 1956'da Türkiye'ye döndü.

17 Aralık 1958'de Elektrik Fakültesi Profesörler Kurulu tarafından Telekomünikasyon Kürsüsü'ndeki boş kadroya atanmak üzere profesörlüğü Üniversite Senatosu'na önerildi ve bu önerinin kabul edilmesi üzerine profesörlüğe yükseltildi. 1963 yılında, yeni kurulmuş olan Devreler Teorisi Kürsüsü'ne başkan oldu ve vefat ettiği 1977 tarihine kadar bu görevini sürdürdü.

Devre Analizi, Devre Sentezi ve Enformasyon Teorisi derslerini Türkiye'de ilk kez Prof. Dr. Tarık Özker açmış ve bu dersleri yeni bir yaklaşımla vermiştir. Devreler ve Sistemler bilim dalının ülkemizde kurulmasında ve uluslararası düzeye yükselmesinde en büyük rol onundur. Bilimsel düşünceyi ödün vermeksizin savunan ve araştırmacı, sorgulayıcı bir zihniyete sahip olan Prof. Özker, aynı zamanda son derece yetenekli ve başarılı bir öğreticiydi.

Devreler ve Sistemler bilim dalının Türkiye'deki gelişmesine yaptığı büyük katkılar göz önüne alınarak Prof. Dr. Tarık Özker'e vefatından sonra 1980 yılında TÜBİTAK Hizmet Ödülü verilmiştir. Hizmet Ödülü'nün gerekçesinde şunlar yazılıdır: "*Yurdumuzda Elektrik Devreleri ve Sistemleri Bilim Dalının yerleşmesi ve geliştirilmesi yönündeki çabaları, bu alandaki araştırmaları ve yayınları ve çok sayıda üstün nitelikte bilim adamı yetişmesine katkıları nedeniyle.*" (Hizmet ödülü taktim yazısını, Bedri Karafakıoğlu, Ahmet Dervişoğlu, Cevdet Acar ve Fuat Anday hazırlamıştır).

Prof. Özker, gerçekten de Devreler Teorisi Kürsüsü'nde çok güçlü bir kadro oluşturmuş ve bu kadro ile Devreler Kürsüsü ve Devreler ve Sistemler Anabilimdalı, uluslararası ölçülerde ileri bir düzeye gelmiştir. (Onun açtığı alanda ilerleyen Ahmet Dervişoğlu, Cem Gökner, Cevdet Acar, Fuat Anday, Vedat Tavşanoğlu ve Ertuğrul Eriş önemli bilimsel çalışmalar yaptılar ve bilimsel katkılarda bulundular.) Prof. Özker uluslararası değerinde bir bilim insanıdır. Bu niteliğinin bir sonucu olarak da hem uluslararası bilimsel gelişmeleri yakından izlemiş, hem de bilime uluslararası düzeyde katkıları olmuştur.

Illinois Üniversitesi'ndeki doktora danışmanı olan Myril B. Reed, 1955 yılında yayımlanmış olduğu *Electric Network Synthesis: Images Parameter Method* adlı eserinin 5.8 ve 5.9. bölümlerindeki temel fikirlerin Tarık Özker tarafından geliştirilmiş olduğunu belirtmiştir. Bu bölümlerde Özker, elektrik filtrelerinin tasarımında önemli bir konu olan çapraz ve basamak tipli devrelerin eşdeğerlilik koşullarını göstermektedir. (Illinois Üniversitesi'nde ve Illinois Teknoloji Enstitüsü'nde Devreler Teorisi dersleri veren Myrill B. Reed, Bell Telefon Laboratuvarları'nda da bir yıl süreyle elektrik filtreleri tasarımı konusunda çalışmalar yapmıştır. Reed daha sonra öğretim üyeliği çalışmalarını Michigan Devlet Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nde sürdürmüştür). Dr. Tarık Özker ABD'ye ikinci gidişinde yaptığı çalışmalarda elde ettiği sonuçların bir kısmını da o sırada yapılan ABD Ulusal Elektrik Kongresi'nde bir bildiri olarak sunmuştu.

Türkiye'deki yoğun öğretim ve araştırma faaliyetleri sırasında da uluslararası çalışmalarını sürdürdü ve 1966 yılında İran'da toplanan Mühendislik Öğretimi Kongresi'ne "*Elektrik Mühendisliğinde Öğretim*" başlıklı bir bildiri sundu. 1968 yılında Prag'da toplanan Devreler Teorisi Kongresi'ne "*Devre Sentezi*" konulu bir bildiriyle katıldı ve 10-17 Aralık 1972 tarihinde ise konferanslar vermek üzere davet edildiği Hollanda'da Delft Üniversitesi'nde "*Distribüsyon Teorisi ve Aktif RC Devrelerinin Sentezi*" konusunda büyük bir ilgi ile izlenen üç konferans verdi. 1973 yılında İstanbul'da toplanan IV. Bilim Kongresi'ne Dr. Anday ile birlikte "*Aktif Devre Sentezi*" konulu bir bildiri sundu.

Tarık Özker hocamız yurt dışına son kez tedavi amacıyla gitti ve 13 Temmuz 1976 tarihinde gittiği İngiltere'den 27 Temmuz 1976'da döndü. 24-28 Ekim 1977 tarihinde İzmir'de toplanan VI. Bilim Kongresi'ne sunmak için Dr. Cevdet Acar ile birlikte "*Aktif RC Devrelerinin Sentezi*" konulu bildiri hazırlıyordu. Fakat bu bildiri kongrede sunamadan vefat etti. Prof. Özker, bu sırada hazırlamakta olduğu ve değerli bir eser olacağı kuşkusuz olan Sistem Teorisi konulu kitabını da tamamlayamadı. 7 Eylül 1977 tarihinde vefat eden Prof. Özker, 9 Eylül 1977'de Zincirlikuyu Mezarlığı'nda toprağa

verildi. Prof. Özker'in mezar taşında, "*Her konuyu tartışarak bilimsel düşünme metoduyla çözümleyin*" sözleri yazılıdır. Bu sözler, Prof. Dr. Tarık Özker'in hem dünyaya bakışını, hem de eğitim felsefesini özetlemektedir.

Prof. Özker, bilimsel çalışmalarının yanı sıra mühendislik eğitiminin sistemi ve felsefesi üzerine de düşünceler üretiyordu. Elektrik Fakültesi'nde hem farklı disiplinlerin ayrışmasını, uzmanlık alanlarının bağımsızlaşmasını, hem de lisans ve yüksek lisans eğitiminin ayrılmasını savunuyordu. Bu konularda Elektrik Fakültesi'nde öncü nitelikte çabalar göstermiştir. Prof. Özker, bilimsel düşünüş tarzının kavranması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için de büyük bir mücadele verdi. Meslektaş Prof. Dr. Hasan Önal onun için, "*fakültemize bilimsel düşünceyi sokmuş olan kişidir*" demektedir.

Ders sırasında da her fırsatta bilimsel düşünüşün diğer düşünüş biçimleriyle temel farklılıklarını ortaya koymaya çalışır, dogmatik düşüncelere şiddetle karşı çıkar ve çarpıcı açıklamalarıyla öğrencilerini aydınlatırdı. Bilimsel görüşlerinden ve tutumundan hiçbir zaman taviz vermedi. Dogmatik veya bilim dışı görüşlerle karşılaştığında ise, bu görüşler birlikte çalıştığı meslektaşlarına ait olduğunda bile onlara açıkça eleştirdi. Teorik açıklamalarını, tarihi ve felsefi çerçevesi içine yerleştirerek sunan o dönemdeki belki de tek öğretim üyesiydi.

Prof. Özker Türkçe yayınlar konusuna da önem verdi ve orijinal ve çeviri kitaplar ve makaleler yayımladı. Saptayabildiğimiz kadarıyla, Elektrik Mühendisliğinde İleri Matematik Metotları, Telgraf Sistemlerinde Distorsiyon, İstatistiksel Uygulamalı Olasılıklar Hesabı (A. Dalfes, H. Önal, K. Sarioğlu ile birlikte), Fizik ve Mühendislikte Heaviside Oper. Hesabı, Radyo Mühendisliğinde Ölçme isimli beş kitabı, "*Elektrik Mühendisliğindeki Gelişmeler*" başlıklı bir kitap bölümü ve Elektroteknik Mecmuası'nın 1954-1970 yılları arasındaki sayılarında olmak üzere, mikrofon tipleri, magnetik ses kayıt cihazları, elektron tüpleri, devre sentezi, elektronik hesap makineleri, aktif RC devreleri ve haberleşme teorisindeki gelişmeler konularında telif ve çeviri olmak üzere yedi makalesi bulunmaktadır.

Prof. Dr. Tarık Özker, ülkemiz bilim tarihinin, bilimsel teori ve bilgi üretimi ve öğretimi ile bilimsel düşünce savunuculuğunu kişiliğinde mükemmel bir biçimde birleştirmiş en parlak bilim insanlarından biridir.

Derleyen: Osman Bahadır

Prof. Dr. Tarık Özker, İTÜ Günü'nde, öğrencileriyle evinde sohbet ederken...
21 Nisan 1967 Ataköy - İSTANBUL

Prof. Dr. Tarık Özker, öğrencileriyle
Belgrat Ormanı'nda piknikte...

Sıfır noktasında olan insanı artı istikamete yol aldirmek kolaydır.
Eksi istikametini bilmem kaçınıcı noktasında olan insanı kulağından tutup
sıfır noktasına getirmek zor

35 yıl sonra Tarık Özker “Delikanlı Çağımızdaki Cevher”

Gümüşsuyu, İstanbul Teknik Üniversitesi tarihinde önemli bir yer tutar. Türkiye'nin ilk teknik üniversitesinin kuruluş yıllarından kalma izler hâlâ buradadır; kendi öğretim kadrolarını yaratırken, ilk laboratuvarlarını oluştururken, bilimsel eğitimin demokratikleştirilmesi ve mühendisliğin ülke kalkınmasındaki belirleyici rolünde etkin bir anlayışı hayata geçirirken, sürece damgasını vuran İTÜ'nün kalbi, 1940'lı yıllardan başlayarak Gümüşsuyu'nda atmıştır çünkü.

Yurtdışına mühendislik öğrenimi ya da doktora için gidenlerin, oluşturdukları kadrolar ve onların yarattıkları dinamizmle İTÜ, 1980'li yıllara dek, ülkenin teknik ve bilim alanlarında hep belirleyici oldu. 1950'li yıllarda Amerika'da doktorasını tamamlayıp İTÜ'ye dönen Prof. Dr. Tarık Özker ise mühendislik eğitiminde başat hale getirdiği bilimsel dünya görüşü ve hoca-öğrenci ilişkilerindeki geleneksel mesafeli duruşu kırarak yarattığı aktif öğretim anlayışıyla, Elektrik Fakültesinde, yıllarca unutulmayacak bir döneme damgasını vurdu.

3 kasım cumartesi günü, İTÜ Gümüşsuyu yerleşkesinin üçüncü katında, pencereleri batıya açılan A501 Tarık Özker amfisini, hocanın ölümünün 35. yılında ilk kez gerçekleştirilen anma töreninde, öğrencileri ve dostları doldurmuştu. Oturum başkanlığını öğrencilerinden Erdener İldız'ın yaptığı toplantıda; anma komisyonu adına Selçuk Esen, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, EMO İstanbul Şube Yönetim Kurulu Başkanı Beyza Metin, İTÜ Elektrik Elektronik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ömer Usta, Prof. Dr. Duran Leblebici, Prof. Dr. Ahmet Dervişoğlu, Prof. Dr. Cevdet Acar ve Prof. Dr. Fuat Anday birer konuşma yaptılar. Daha sonra Tarık Özker'in arkadaşları ve öğrencilerinin anlattıkları anılar bölümü ile toplantı sona erdi.

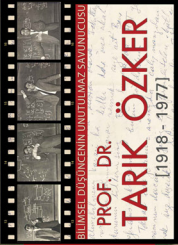
“Benim hocam Tarık ÖZKER, akli ile gönlünü uyumlu kullanan ender bilgelere biriydi. Öğrencileri aracılığı ile insanlığa ve evrene gönderme yapabilmek için çırpınan bir bilge idi.”

Ahmet Han

Prof. Moiz Eskenazi - Prof. Dr. Tarık Özker - Ord. Prof. Bedri Karafakıoğlu (İTÜ Rektörü) - Prof. İzzet Gönenç (Elektrik Fakültesi Dekanı)

İTÜ Elektrik Fakültesi Talebe Cemiyeti 16. Genel Kurul Toplantısı İstanbul-Gümüşsuyu, A501, Yılı : 1967

PROF. DR. TARIK ÖZKER'İ
ANMA TOPLANTISI
3 Kasım 2012

Erdener İldız (Oturum Başkanı)

- Değerli konuklar, sevgili arkadaşlar; hoş geldiniz. Bugün sevgili Tarık Özker hocamızı anmak için bir aradayız. Belki dünyada değilse bile, Türkiye'de ilk kez, öğrencilerinin harekete geçmesiyle bir bilim insanı ölümünden 35 yıl sonra anılıyor.

Şimdi, açılış konuşmasını yapmak üzere sevgili kardeşim Selçuk Esen'i kürsüye davet ediyorum; ancak, daha önce ufak bir anekdotu aktarmadan geçemeyeceğim.

Bu toplantıyı gerçekleştirmek üzere, çalışmalarını başlattığımız ilk günlerde, sevgili kardeşim Selçuk Esen, "*Acaba bu amfiyi doldurabilir miyiz?*" endişesini taşıyordu, kendisine, "*Merak etme, doldururuz*" deyince, "*O zaman sevinçten ağlarım*" demişti.

Sevgili kardeşim Selçuk, artık ağlayabilirsin, bak, amfi hıncahınç dolu!

Selçuk Esen- Gerçekten insan bazen gözyaşlarını tutamıyor, sevinç gözyaşları döküyor böyle.

Sevgili arkadaşlarım, değerli büyüklerim, sınıf arkadaşlarım, dostlarım; Tarık Özker'in dostları, Tarık Özker'in öğrencileri; hepimiz hoş geldiniz.

Biraz önce arkadaşım söyledi; belki biraz iddialı bir laf olacak, benzeri var mıdır bilmem, bugün dünyada bir ilki gerçekleştiriyoruz. Ölümünden bu yana hiç anılmamış bir insanı ilk kez 35 yıl sonra anıyoruz.

Burada, bu ilginç durumu bir kenara koyarak, bunun getirdiklerini düşünmek gerekiyor. Bunlardan bir tanesi şu: Gerçekten unutulmazlık adına bir şeyler ifade eden bir anı olduğu için bir araya geliyoruz; bu, işin güzel yanı ama bir yanda da, *"Bu vakte kadar neredeydiniz?"* sorusu yatıyor. Evet, biz buradaydık. Sonuç itibarıyla, hocamıza ilişkin duygularımızda hiçbir değişiklik olmadığı için bunu yapma gayreti ve şevki içinde olduk.

Burada kişisel olarak da birkaç şey söylemek isterim: Bu 35 yılı omuzlarımda bir yük gibi taşıdım. Yan yana gelelim, beraberce, bir arada, hocamızla o birlikteliği bir kez daha yaşayalım istedim. Bunca zamandır bu işi yürütememiş olmanın ayıbıyla döndüm durdum. Ancak, bugün bunu burada telafi edeceğimiz kanaatindeyim.

Bir şey daha söylemek isterim: Ölüm her fani için, her insan için var; ama ölümsüzlük herkes için yok. Birçok insan ölüyor; bazıları ise ölümsüzlükle beraber ölüyor. Ben, hocamı ölümsüzlüklerin içinde bir insan olarak görüyorum. Ölümsüzlük, sanat insanları içindir. Ölümsüzlük, bilim insanları içindir. Ölümsüzlük, yaşadıkları dönemde kendi yaşamları dışında başkalarının da yaşamına saygı gösteren herkes içindir. Bu insanların ölümsüzlükleri içinde Tarık hocamınki en baştaadır.

Sevgiyi ve saygıyı yaşayıp da hak edenlerden biri olarak hocamı anarken, hiç alışkın olmadığım bir yola başvurmak istiyorum. Ben, gerçekten, bir şey yazıp da konuşanlardan hiç olmadım. Taniyanlar bilirler; Selçuk Esen çıkar, konuşur, bunlar yazıya dökülmez. Ama bir yandan da burada birtakım şeylerin kalıcılığı adına, kendimce, gönlümden geçenleri kâğıda dökmeye çalıştım. Bunun benim için çok önemi yok; ama bir değerlendirme adına bir şeyler yapılacaksa bir önemi var diye düşündüm. Lütfen, yazımda geçen cümlelerde ikinci çoğul şahıs kullanmayışımı saygısızlığıma vermeyin. Siz demedim, diyemedim, sen dedim. Sen'likle kazanabileceğim, benim bir duygu paylaşımımdır, bana ait bir olaydır, kendisine ilişkin herhangi bir şekilde farklı bir düşüncem olamaz.

Sevgili hocam Tarık Özker; aradan bunca uzun zaman geçtikten sonra, seni anmanın ezikliğini hissederek yanına gelmek, yan yana olmak istedik. Tam 35 yıl sonra böyle bir acıyı ve özlemi içinde taşıyan öğrencilerin, arkadaşların ve sevenlerin olarak yanına gelmeye cesaret ettik. Yıllar çok hızlı geçti, bizler de yaşlandık; ancak, yüreğimiz ve aklımızda daima var oluşunla yaşlandık. Buraya sana övgüler düzmek, seni methetmek için gelmedik; biz bugün

buraya, seninle birlikte yaşadığımız o güzel günleri tekrar yaşamak için geldik. Bu, bizim için, bir anmadan öte, seninle birlikte olma isteğidir. Her zamanki muzip gülümsemeyle, "*Şimdiye kadar neredeydin?*" dediğini hepimiz duyuyoruz. Hep haklı olduğunuz gibi, burada da yine sen haklısın. Ama şunu hiç unutma hocam: Bizler seni hiç, ama hiç unutmadık.

Sevgili hocam; derslerinin başında verdiğin o unutulmayan insanlık ve yaşama ilişkin dersleri tekrarlamak, onları yeniden yaşamak ve yaşatmak için buradayız. İnanın ki, hepimiz, o insanlık dersleriyle kimliklerimizde dönüşümler yaşadık. "*Evet, nerede kalmıştık oğlum?*" deyip, 'analiz ve sentez' dersine ilişkin konulara geçişin bile bizi ders başında aldığımız o dersler kadar etkilemedi. Evet, analiz ve sentezi hayatın her alanında ve anında kullananlardan olduk. Ne kadar zorlanırsak zorlanalım, analiz ve sentezi öğrendik.

Sevgili hocam; yüreği ülkesinin insanları için yananlardan biri olarak seni anmak, anlatmak bizim için çok kolay. Çünkü bizler, senin bize göstermeye çalıştığın yolda yürümeyi sürdürdük. Aklını ve gönlünü uyumlu kullanarak, biz öğrencilerin aracılığıyla insanlığa ve evrene gönderme yapabilmek için çarpınan bilgeliğinle bizleri tutkun yaptın.

Sevgili hocam; seninle biraz da dertleşmek istiyorum. Şimdilerde yaşamın içinde çok zorlu dönemleri dönüyoruz. Geçmişte bıraktığımız sandığımız hurafeler geri dönmeye başladı. Sözü uzatmak istemiyorum; ancak, yine de günümüz iktidarı ve onların uzantılarının zamanı Cumhuriyetin öncesine alıp, o günleri yaşatmaya çalıştıklarını söylemek istiyorum. Toplumu tekrar biat toplumu haline getirmeye çalıştıklarını söylemek istiyorum. Bunları demeden de geçemiyorum. Dilim varmıyor söylemeye, ama sayımız da azaldı. Ancak, başımız dik, alnımız açık, her şeye karşın bilim öğretmeye, insanlık öğretmeye, utanmazlara utanmayı öğretmeye, Cumhuriyetin değerlerine sahip çıkmaya ve daha bir yığın konuda mücadele etmeye devam ediyoruz ve edeceğiz. Bu durumun analizini, sentezini yapmaya ve bunlarla bazı olgulara ulaşmaya çalışıyoruz.

Her gecenin bir sabahı var, bizi duyuyorsan sakın çok üzülme. Sonunda biz kazanacağız, benim sevgili hocam.

Sevgi dolu yüreğimi iki avucumun içinde sana sunuyor ve hatıran önünde saygıyla eğiliyorum.

Erdener İldız- Sevgili Selçuk Esen kardeşime çok teşekkür ediyorum. Şimdi, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Cengiz Göltaş'ı konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.

Cengiz Göltaş (EMO Yönetim Kurulu Başkanı)

Sayın Hocalarımız, Değerli Meslektaşlarım, Sevgili Öğrenci Arkadaşlar... Öncelikle sizleri şahsım ve 43. Dönem Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum. Bugün burada 'İTÜ'nün Çınarları' kitabı ile sürdürdüğümüz anma etkinliklerinin devamı niteliğinde olan önemli bir buluşmayı yaşıyoruz. İTÜ'nün çok değerli unutulmaz hocalarından Prof. Dr. Tarık Özker'i, arkadaşları, öğrencileri ve EMO Yöneticileri birlikte anıyoruz.

Böyle bir anmanın koordinasyonunu sağlamak üzere başta sayın Selçuk Esen olmak üzere bu etkinliğin hazırlık sürecinde görev almış Sayın; Erdener İldız, Osman Bahadır, Süleyman Balkan, Renan Rızvanoğlu, Tuncay Çaylı ve Ersin Kaya'ya EMO adına bir kez daha en derin teşekkürlerimi sunuyorum.

7 Eylül 1977 günü kaybettiğimiz İTÜ Elektrik Fakültesi Devreler ve Sistemler Kürsüsünün kurucusu Tarık Özker ile ilgili Elektrik Mühendisliği Dergisinin 1977 yılında yayınlanan 249. sayısında kaleme alınan şu ifadeleri sizlerle paylaşmak isterim. *"Tarık Özker, tüm öğrencilerinin alışılmış öğrenci öğretim üyesi ilişkilerinin çok üstünde derin bir sevgi ve saygı bağıyla bağlandıkları bir öğretici, değerli bir bilim insanı, bilinçli bir aydın, doğru bildiği yolda en küçük ödün vermeden mücadelesini sürdüren aydınlık bir insandı".*

Kendisinin özgeçmişinde; 1919 yılında İstanbul'da doğan Prof. Dr. Tarık Özker'in 1944 yılında İstanbul Teknik Üniversitesinden (o zamanki adıyla Yüksek Mühendis Mektebinden) mezun olduğu ve aynı okulda asistan olarak çalışmaya başladığı, 1949 yılında ABD'de Illinois Üniversitesinde başladığı doktora çalışmasını 1951 yılında bitirdiği ifade ediliyor.

Tarık Özker'in doktora tezinin konusu "*Dört uçlu çapraz ve basamak tipten devrelerin eşdeğerliği*" idi. 1952 yılında İTÜ'ye dönen Özker, 1953'de doçent, 1958'de profesör oldu. 1945 yılında geçirdiği bir akciğer hastalığı sonucu bozulan sağlığına karşın insanüstü bir dinamizm örneği vererek güç koşullar altında bile çok değerli hizmetler yapılabileceğini hepimize gösterdi.

Tarık Özker modern devre kuramı öğretiminin İTÜ'de (ve Türkiye'de) öncüsü oldu. Bir yandan 'devre analizi', 'devre sentezi' ve 'enformasyon kuramı' derslerini verirken, öte yandan da İTÜ Elektrik Fakültesinin genel ders programlarının çağdaşlaşmasında önemli payı olan yoğun çabalar gösterdi. Devre kuramı konusunun ülkemizde bir bilim dalı olarak gelişmesi ve bugün ülkemizin bu konuda dünya ölçüsünde önemli bir yer tutar duruma gelmesi, tek başına onun eseridir. ODTÜ'nün gelişme dönemlerinde devreler kuramı konusunun gelişmesinde ve bu konuda bilim adamları yetişmesindeki titiz

ilgisi ve çabaları unutulamaz. Tarık Özker, çeşitli ulusal ve uluslararası bilimsel kongrelere katılmış, yurt dışında araştırmalar yapmış, konferanslar vermişti.

Prof. Dr. Tarık Özker Türk dilinin bilinçli bir savunucusu idi. Teknik dilimizin yabancı sözcüklerden arındırılması konusunda sürekli uğraş vermişti. Uzmanlık alanında olduğu gibi genel düşün alanında da kavram kargaşasına hiç tahammülü yoktu. Onun derslerinde, öğrencileri, yalnız matematiğin çeşitli dallarında değil; mantığın, bilimsel düşüncenin temel konularında daha önce "*öğrendiklerin*" bu kez gerçekten öğrenirlerdi. Tarık Özker ilerici, açık düşünceli bir aydıdı. Sürekli okumak, sürekli öğrenmek onun bir başka tutkusuydu. Ülke sorunlarıyla çok yakından ilgilenir, öğrencileriyle sürekli tartışırdı. Aydın kişiliği, 12 Martın zorba yönetiminin rahatsız edilmesine yol açmıştır.

Eski bir öğrencisi, Zülfü Akyıldız, onun hakkında dergimize şunları yazmıştı: "*Dilimizi çok iyi bilen, sözcükleri yerli yerinde kullanan, kitaplarında ya da ders notlarında düşünce sistemiyle ilgili hatalara kesinlikle yer vermeyen bir bilim adamıydı.*

Tüm öğrencilerine düşünmeyi o öğretmiştir diyebilirim. Terim, tanım, aksiyom, teorem, hüküm, hipotez tüm bu kavramları biz ondan öğrendik. Bilimin ne olduğunu ondan öğrendik. Kendine güveni tam ama aslında düşünce yönünden eksik yetişmiş bir Anadolu çocuğu idim. Bir tartışma sırasında kendisine 'daha önce anlattıklarınızla çelişiyorsunuz hocam' dedim. 'Kendi kendisiyle çelişmeyen insan ölmüş demektir' diyerek bir anda sesimi kesti. Onun ders anlatma sistemini anlayabilmek için diyalektiği çok iyi bilmek gerekirdi..."

Sayın Hocalarımız, Değerli Katılımcılar;

Tarık Özker Hocamızın bir sözü ile devam etmek isterim. "***Bilim merak etmekle ve incelediğiniz her konuda neden sorusuna cevap aramakla başlar***".

Elbette EMO'nun meslek ve meslektaş menfaatlerini ülke menfaatleri ile birleştiren yaklaşımlarında da temel vurgusu bilim ve teknolojinin, toplumsal yapı ve ilişkilerle iç içe olduğu olgusudur. Toplum, insan ve doğayı tahrip etmeyen, gerçek gereksinimler için oluşturulacak bilim ve teknoloji politikaları, bilim ve teknolojinin bu mevcut yapısını, üretiliş biçimini de sorgulayan ve eleştiren bir yaklaşımla oluşturulmalıdır. EMO, ülkemizde kamu yararını gözeten, emek eksenli, bütünlüklü ve gerçekçi bilim ve teknoloji politikalarının hazırlanması ve uygulanmasını amaçlar. Üyelerinin; bilimsel ve teknolojik gelişmelerin iç ve dış dinamiklerini kavramlarını,

teknoloji ile ilişkilerini sorgulamalarını, bilim ve teknolojinin bugünkü düzeyinin ideolojik çarpıtmalar için taşıdığı olanakların farkına varmalarını sağlayacak araçların ve ortamların oluşturulması için mücadele eder.

Mühendislik, teknoloji ve bilimi insanla buluşturan meslektir. Bir mühendis hem bilim insanıdır hem de teknisyendir. Mühendis, matematiksel modelleme yapacak kadar matematik bilgisine, doğa olaylarını kavrayacak fizik bilgisine ve bu bilgileri pratikte kullanabilecek beceriye sahip olmalı, tüm bu bilimlerle sürekli temelden ilişkiler kurmalıdır. Ayrıca ortaya çıkan bu yeni bilgiyi toplum yararına nasıl kullanacağı da mühendisliğin esas uğraşlarından biridir. Prof. Dr. Ahmet İnam'ın da dediği gibi mühendislik *"İnsan ve hayat konusunda planlama gücüne aklını kullanabilme başarısına, bilim, teknik, toplum, ahlak bunları içine alabilen genişlikte"* bir meslektir. Bilim ve teknisyenliği toplum için kullanacak olan bunun kime hizmet edeceğine, ne adına hizmet edeceğine karar verecek olan yine mühendisin kendisidir.

Tarık Özker'den bahsedildiğinde en öne çıkan özelliğinin *"bilimsel düşünce"*ye verdiği önem olduğu görülmektedir. Bilimsel düşünce, gerçek arayışını, sorgulamayı, tartışmayı, ifade etmeyi içerir. Tüm bunlar akılcı ve uygar bir toplumun da vazgeçilmezlerini oluşturmaktadır. Bilimsel düşünce bilim için olduğu kadar toplumsal hayatın kendisi için de gereklidir. Bilime dayalı eğitimi savunmak, ülkemizin karşı karşıya bulunduğu tüm önemli sorunlarda bilimin yol göstericiliğini hayata geçirmek, bilimin öncü rolünü ete kemiğe büründürmek, başlıca görevimiz olarak önümüzde durmaktadır. İşte *"bilimsel düşünce"* mühendislerin tüm meslek hayatı boyunca kılavuzu olacak temel yöntemidir.

Sözlerime son verirken tekrar bu etkinliğe emeği geçen herkesi kutluyor, Değerli Hocamız Prof. Dr. Tarık Özker'in anısı önünde saygı ile eğiliyorum.

Erdener İldız - Sayın Cengiz Göltaş'a çok teşekkür ederiz.

Şimdi, EMO İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Beyza Metin'i konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.

Beyza Metin (EMO İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı)

-Değerli hocalarım, İstanbul Teknik Üniversitesinin saygıdeğer mensupları, Tarık Özker hocamızın çok değerli yakınları, arkadaşları ve öğrencileri; henüz 30 yaşına basmamış genç bir mühendis olarak, Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu adına, 35 yıl önce kaybetmiş olduğumuz Tarık Özker hocamızın anma törenine katılmaktan duyduğum büyük heyecan, onur ve mutlulukla sizleri saygıyla selamlıyorum.

Özellikle bu süreçte, Tarık Özker hocamızın anma toplantısını yürüten ve bu güzel ortamı sağlayan komisyon üyelerine ve çağrımızı yanıtlayan siz sevgili hocamızın öğrencilerine de ayrıca çok teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Ben, Tarık Özker hocamızı tabii ki tanıyamadım; ama hocamızın hayatını ve eserlerini incelerken bir kez daha gördüm ki, ülkemizin yollarında, köprülerinde, barajlarında, enerji santrallerinde, haberleşme ağlarında alın teri ve emeği olan mühendislere 239 yıldır eğitim veren İstanbul Teknik Üniversitesinin kuruluşundan bugüne, tarihinde binlerce isimsiz eğitmenin, yüksek feragat ve özveriyle çalışan hocalarımızın, bütün ömürlerini çağdaş ve bilimsel bir üniversite yaratma misyonuna adanmış olan bilim savunucularının sonsuz ve tarifsiz emekleri var.

Elbette bu bilim insanları esas olarak yaşadıkları çağın ürünüdür. Ancak, Tarık hoca gibi çok özel insanlar, hem yaşadıkları çağın ürünü hem de aktörü olmayı başaran aydınlardır.

Bir yandan evrensel bilgiyi harmanlayan, diğer yandan bu bilgiyi geliştirerek yaşadığı topraklara taşıyan; bununla da kalmayıp, evrensel aklın ve bilimsel metodolojinin kalıcılaşması ve yaygınlaşması için genç insanları heyecanlandıran ve özendirilen Tarık hocamızın, bugün bilim tarihinde hak ettiği yere taşınması büyük önem taşımaktadır. **“Bilim, mucizelere değil, bilimsel araştırmalara dayalıdır”** ilkesini edinen Prof. Dr. Tarık Özker’in şahsında, bilim ve aklın geliştirilmesi, yarınlara ulaştırılması açısından müstesna bir yere sahip olan İTÜ’ye emek veren ve bugünlere taşıyan tüm hocalarımıza, öğrencilerine, herkese şükran ve minnet duygularımızı EMO İstanbul Şube adına tekrar ifade etmek istiyorum.

Sayın hocalarım; eğer bir insanın yaşamının anlamı, kimi düşünürlerin söylediği gibi, gerçekleştirdiği etkinliklerin toplamıysa, Tarık Özker hocamız, kısa ama çok anlamlı bir yaşam sürmüş demektir. Eğer bir insanın özgürleşmesi, gerçekleştirdiği etkinliklerle, insan ile iş arasındaki yabancılaşmanın en aza indirilmesiyle ölçülebilirse, Tarık Özker hocamız, kısa ama çok özgür bir yaşam sürmüş demektir. Eğer bir insanın ömrünün sonsuzlaşması, gerçekleştirdiği etkinliklerin yaşadığı çağa iz bırakarak geleceğe taşınmasıysa -ki bugün de bunun bir örneğidir- Tarık Özker hocamız, kısa ama sonsuz bir yaşam sürmüş demektir.

Hepinizin bildiği ve Cengiz Başkanın da ifade ettiği gibi, İstanbul Teknik Üniversitesinin kuruluşunda harcı ve emeği olan hocalarımızın hayat hikâyelerini ve bilimsel çalışmalarını aktaran, ‘İTÜ’nün Çınarları’ adı altında

bir kitap yayınladık. Bugün ikincisi için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu kitaplarda yer alan hocalarımızın yaşam öykülerinin her biri, bugün aslında Türkiye'nin izdüşümünde çok ender rastlayabileceğimiz örnekler olarak karşımızda duruyor. Ülkemizin en zor zamanlarında, yıkım ve felaketlerin enkazından, aydınlanmış, kalkınmış, özveri ve dayanışmanın esas olduğu bir toplum yaratmak için harcanan bu ömürlerin harcı, bugün üzerinde durduğumuz toprakların da mayasını oluşturmaktadır. Sonraki kuşaklar, içinden geçilen günün koşulları ve gereği doğrultusunda tuğla üstüne tuğla koyarak, bugüne kadar bu yapının oluşmasında emek ve çaba harcamışlardır, bizler de bu çabayı harcamaya devam edeceğiz.

Bu heyecan ve çabanın en özgün örneklerinden biri de Tarık Özker hocamızdır. 35 yıl sonra bile bugün burada Tarık hocanın anmasında duyulan coşku, heyecan, her öğrencisinde, her çalışma arkadaşında birer parça olarak yaşanan ve geleceğe taşınan Tarık Özker'in özgün ve özgür varlığının bir parçasıdır diye düşünüyorum.

Tarık Özker'le ilgili anlatılan, aktarılan en önemli yönlerden biri onun bilimsel düşünme yöntemine yaptığı esaslı vurgudur. Çağdaş bilimlerin her zaman değişen, gelişen ve yaşayan yönünü öne çıkaran Tarık Özker, donmuş, katılaşmış, tutuculaşmış düşünce kalıplarına büyük bir heyecanla karşı koymaya çalışmıştır. Bilimin canlılığını, gündelik yaşamdaki yansımalarını her an göz önünde tutmaya çalışan hocamız Tarık Özker, bu yönüyle, yaşının ve eğitimlerinin gereği olarak, öğrendiklerini hemen heyecanla uygulamaya çalışan öğrencilerinde bu heyecanın, aklın ve bilimin sınırları içinde kendini gerçekleştirmesi için de özellikle azimli bir çaba göstermiştir.

Bu özellikleri nedeniyle, hem çalışma arkadaşları, hem de öğrencileri için bir lokomotif özelliği taşıyan Prof. Dr. Tarık Özker'in öğretileri, bugüne kadar canlı kalmış ve geleceğe taşınmıştır. Bu özellikleri nedeniyle, o gün girdiği sınıfları, amfileri dolup taşan Tarık Özker'in heyecanı ve coşkusu bugün burayı dolduran öğrencilerinin, siz sevgili büyüklerimin ve bizlerin gözlerinde hâlâ görülmeye devam ediyor.

Sözlerime son verirken, bu toplantının hazırlanmasında emeği geçen herkese bir kez daha teşekkür ediyorum. Tarık Özker gibi, ülkesini, bu toprağın insanlarını yüreктen seven ve bütün aklını ve vicdanını dünyayı daha yaşanılabilir bir yer haline getirmek için kullanan, bunun için çalışan insanlar, aydınlar, devrimciler ülkemizin onuru ve geleceğidirler. Şubemiz, bu yürekli aydınları, bu güzel insanları yaşatmak için yapılacak her etkinliğin, gösterilecek her çabanın arkasında ve daima takipçisi olacaktır. İçinden geçtiğimiz bu zor süreçte, mesleğimize, onurumuza, ülkemize

yapılan tüm saldırıların yanında, biliyoruz ki, meslek odalarına yönelik de bir saldırı var. Burada siz üyelerimizi ve odalarımızın dostlarını da yanımızda görmek istediğimizi ve bu koşullara, bu zorluklara birlikte göğüs germek istediğimizi belirtiyor ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

Erdener İldız- Sayın Beyza Metin'e çok teşekkür ederiz.

Şimdi, İTÜ Elektrik Elektronik Fakültesi Dekanı Sayın Prof. Dr. Ömer Usta'yı konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet ediyoruz.

Prof. Dr. Ömer Usta (İTÜ Elektrik Elektronik Fakültesi Dekanı)

-Değerli hocalarım, değerli meslektaşlarım, Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinin değerli üye ve yöneticileri ve kıymetli misafirler; uzun yıllar önce kaybettiğimiz değerli hocamız Prof. Dr. Tarık Özker'in anma törenine hoş geldiniz. Sizleri saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Ayrıca, bu tören nedeniyle Elektrik Mühendisleri Odasına teşekkür ederim; bu vesileyle sizin gibi nezih bir topluluğa konuşma yapmamı sağlamış oldular. Kendilerine tekrar teşekkür ediyorum.

Bugün belli bir süre İstanbul Teknik Üniversitesi, özellikle Elektrik Elektronik Fakültesi tarihini tartışacağız. Ama bilinmesi gereken bir şey var; bu tarih aynı zamanda Türkiye'deki elektrik mühendisliğinin, elektrik mühendisliği mesleğinin tarihidir.

Bu yıl 239. yılını kutlayacağımız İstanbul Teknik Üniversitesi'nin 1773'te belli olan misyonu, o tarihten sonra da değişmemiş Teknik Üniversite, sadece ifade ediş biçimini değiştirmiştir.

1847'de Mimarlık Fakültesi açılmış. 1883'te İnşaat Mühendisliği Bölümü açılmış; o zaman bölüm müydü, fakülte miydi, tam bilmiyorum. 1928'de bir statü değişikliği olmuş, tam adımızı 1944 yılında almışız. Tarık hocamızın desteğiyle, Orta Avrupa statüsünden bir ölçüde 4+2 ile Anglosakson, Amerikan statüsüne geçmişiz. 1996 yılında yüzde 30 İngilizce eğitime başlamışız. 2010 yılında da bir şubede, sadece bir şubede İngilizce olarak ders vermeye başlamışız. Bu, Teknik Üniversitenin kısa tarihi. Bir şey daha söylemek istiyorum, sanıyorum dünyanın beşinci eski teknik üniversitesiyiz. Birincisi 1562'de Fransa'da kurulan Lille Üniversitesi. 1707'de Prag'da kurulan Çek Üniversitesi var. Arkasından iki Alman üniversitesi ve beşinci olarak da 1773'te kurulan İstanbul Teknik Üniversitesi geliyor.

İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Elektronik Fakültesi olarak, 2011

yılında, elektrik mühendisliği açısından değerlendirmede, dünyada ilk 200 içerisindeyiz. Ama bir yıl sonra, 2012'de çok daha yukarıdayız, ilk 150'nin içerisindeyiz. Yani elektrik mühendisliği eğitiminde dünyanın en iyi 150 üniversitesinden biriyiz. Özel olarak söylemek gerekirse, çok iyi üniversitelerin altında; iyi üniversitelerin de üstünde gözüküyoruz. Ama eğilim pozitif, yani yukarıya doğru tırmanan bir dinamiğimiz var, ilk 100'e gireceğiz diye düşünüyorum.

Türkiye'nin en iyi öğrencilerini alıyoruz, dünyanın her yerinden eğitime ve araştırmaya katkıda bulunacak, dünyanın en iyi üniversitelerinde hocalık yapacak değerli arkadaşlarımız var. Tabii, bu sayede bu başarılar yaşanıyor. İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Elektronik Fakültesinin imkânları son yıllarda çok iyi. Ama tabii, dekan olarak bu başarıyı ben sahiplenemiyorum; çünkü bu bir bayrak yarışıdır arkadaşlar, değerli hocalarım. Çünkü bu değerli hocalarımız sayesinde oldu; onlardan devraldık bayrağı, adım adım gidiyoruz.

Değerli hocamız Prof. Dr. Tarık Özker de bunlardan biri tabii. Bu dediğim başarılarımızın arkasında bu değerli hocalarımız var.

Özgeçmişine baktığımızda; Tarık hoca, 1918 yılında doğmuş, 1944 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'ne girmiş. Yani ismi İstanbul Teknik Üniversitesi olduğu zaman üniversiteye girmiş. Daha sonra, Amerika'da Illinois Üniversitesinde doktora yapmış, 1952'de yurda dönmüş. Uzun yıllar İTÜ'de, fakültede çalışmış. Tekrar bazı yurtdışı çalışmaları olmuş. Vefat tarihi, 7 Eylül 1977. Ben lisede öğrenciydim o sıralar, hiçbir zaman tanıyamadım kendisini. Ama bu değerli hocalarımızın kurup yürüttüğü ya da yaşattığı bir fakültede dekan olarak, her zaman kendisiyle gurur duydum.

Tabii, hocamızın çok değerli hizmetleri ve ödülleri var, bugün herkes bahsedecektir. Ama belki söylenmez diye, bir tanesini de ben hatırlatmak istiyorum; 1980 yılında TÜBİTAK Hizmet Ödülünü almıştır değerli hocamız. Biraz önce söyledim, birçok hocamızın desteğiyle ya da bayrak taşımasıyla bugüne geldik. Burada gördüğünüz değerli hocalarımız bizim eski dekanlarımız. Fuat Külünk'le başlamış, Mustafa Santur, Ahmet Serdaroğlu... Benim hatırladıklarım; Turgut bey, Münir bey, Mustafa bey, Ahmet bey, Ziya bey, İzzet hocam, en son Prof. Dr. Hakan Kuntman. İki hocamızın burada olduğunu biliyorum. Prof. Dr. Duran Leblebici ve Prof. Dr. Ahmet Dervişoğlu. Diğer hocalarımızla birlikte bu değerli hocalarımızı da burada anmak istiyorum.

Hepinizi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Erdener Ildız - Sayın Ömer Usta'ya çok teşekkür ediyoruz
Şimdi Tarık hocamızın çalışma arkadaşlarından Sayın Prof. Dr. Duran Leblebici'ye söz vereceğim. Kendisini kürsüye davet ediyorum.

Prof. Dr. Duran Leblebici- Sevgili meslektaşlarım, sevgili öğrencilerim ve sevgili Özlem (Tarık Özker'in kızı); ben, Prof. Tarık Özker'in sadece söylediği gibi meslektaş olarak değil, öğrencisi olarak konuşmak istiyorum.

Ben, 1958 yılı zayıf akım mezunlarından biriyim. 4. sınıfa başladığımızda, ders programında o güne kadar olmayan yeni bir dersin konulduğunu gördük. Dersin adı, 'telekomünikasyon devre elemanları'ydı. Pek bir şey anlamadık. Dersin hocası da yoktu, yarıyılın ortalarına doğru geleceği söyleniyordu. Gerçekten hoca kasım ayının sonlarında geldi. 6 Aralık 1956'da Tarık beyle ilk defa böyle tanıştık. Tarık beyle ilgili ilk görsel izlenimim, genç, yakışıklı, gözlerinde değişik bir pırıltı olan, güler yüzlü bir adam olmasıydı.

Geçenlerde telefonla görüştüğümüz, bu toplantıya gelemeyeceği için Tarık beye ilgili ilk izlenimlerini bana söyleyen İnci Akkaya'nın bakış açısından, "Tarık bey yağız bir Arap atı gibi" imiş. Anlaşılacağı gibi, Tarık bey gerçekten etkileyici bir tipe, etkileyici bir kişiliğe sahipti. Hocalarımızla o güne kadarki ilişkilerimizde saygı, çekingenlik ve mesafe önde gelen unsurlardı. Tarık bey bize hocalık etmeye başladıktan kısa bir süre sonra, onun kolaylıkla tartışabileceğimiz, kolaylıkla şakalaşabileceğimiz, hatta gerektiğinde rahatlıkla tartışabileceğimiz bir yakınımız olduğunu; ama saygıyla ve derin sevgiyle bağlandığımız bir yakınımız olduğunu gördük.

Tarık beyin öğrenciler gözünden değerlendirmesini ben yapmayacağım. Bunun yerine, uzaklardan, Londra'dan bu toplantı için şu yazıyı gönderen Yakup Pakker'in -bizim sınıfa birincilikle giren ve birincilikle çıkan çok kıymetli bir arkadaşımızdır- sözlerini aktaracağım.

Diyor ki Yakup;

"Sene 1956, elektrik zayıf akım kolunun dördüncü senesindeyim. Beş senelik ciddi bir eğitimin sonuna doğru mühendisliğin prensiplerini anlamış, her öğreneceğini öğrenmiş, hayata hazır hissediyordum kendimi. O zaman beni düşündüren, mezuniyet sonrası nasıl bir işe gireceğimdi. Eğer doğru hatırlıyorsam, yedinci sömestrede yeni bir ders almamız icap ediyordu; 'devre analizi ve sentezi'. Hocası, Amerika'dan yeni dönmüş olan Doç. Dr. Tarık Özker'di. Hocanın dersi veriş tarzı, tonu ve içeriği, o zamana kadar alıştığımдан çok değişikti. Sanki karanlık bir odadayken bir kapı açılmış ve içeriye giren ışık, odanın içindekileri apaçık ortaya koymuştu.

O güne kadar mühendisliğin bilinen prensiplerinin doğru uygulamadan ibaret olduğunu öğrenmişken, Tarık hoca bizlere yepyeni ufukların varlığını, bilim ve teknolojinin sonsuzluğunu; mühendisliğin, ilmi prensiplere dayanarak, insanlığı yepyeni ufuklara götüreceğini ve mühendislik eğitiminin bu açıdan gözden geçirilmesinin gerekliliğini söylüyordu. Bu, bizleri sınıfa bir bomba düşmüş gibi derinden sarstı. Geleceğe bu şekilde bakmakla, günümüz toplumlarının onusuz yapamayacağı bilgi teknolojisinin geleceğini öngörüyordu. Demek ki, mühendisliğe başka bir bakışla bakmam ve eğitimimi güncel duruma getirmem icap ediyordu. Tarık hocanın ilhamıyla yeni alanlara doğru dönmem gerektiğini anlamıştım. Tarık hocanın verdiği diploma çalışmam, Boole Cebrî'nin Komünikasyon Devreleri'ne Tatbiki idi. Böylece, 1850'lerde 'Düşüncenin Kuralları' çalışmasıyla 'cümleler' için geliştirilmiş olan bir lojik teorinin elektrik devrelerine nasıl tatbik edildiğini öğrendim. Bu, benim için yepyeni bir dünyaydı. O zamanlar daha ne olduğunu o kadar anlaşılmayan -ve Türkçe bir kelimesi dahi olmayan- yepyeni bir sahada, yani bilgisayar mühendisliğinde çalışmaya o zaman karar verdim. Amerika'da doktora çalışmalarını takiben, Orta Doğu Teknik Üniversitesindeyken, Tarık hocayı son olarak benim doçentlik jürimin başkanı olarak gördüm. Her zamanki gibi gayet keskin, araştırmacı ve baştanbaşa derinliğine sualler sordu. Her şeyden önce ilme yapılan katkıyı sorguluyordu. Ana prensiplerinden hiç feragat etmezdi.

Benim için bir eğitimde en ender bulunan ve en etkin nitelik, verdiği dersin iyiliği veya cazipliği değil, o hocanın ilham verici (inspirational) olmasıdır. Seneler sonra öğrendiğimiz detayları unuttuğumuzda bizde kalan, edindiğimiz prensipler ve bize verilen doğrultu olur. Tarık hoca benim için meslek hayatımda en etkin olmuş kimsedir. Takip ettiğim yolu, akademik hayatımı ve yapabildiklerimi ona borçluyum." (Emeritus Professor, Dr Yakup Paker, Queen Mary. University of London) Yakup'un, bir öğrencisi olarak bu söylediklerinin üzerine daha fazla bir şey söylemeyi aklımdan dahi geçirmedim. Şimdi kısaca, Tarık beyin kurullardaki etkinliğiyle ilgili gözlemlerimi ve düşüncelerimi söylemek istiyorum:

Tarık beyle kurul ortamında, ben doçent olup kurullara girmeye başladıktan sonra bir araya geldik. O zamanki fakülte kurulları yaklaşık iki haftada bir toplanır ve fakültenin her türlü akademik konusu o kurullarda enine boyuna, kıyasıya tartışılır, karara bağlanırdı. Kurulun o zamanki sayısı aşağı yukarı 35'ti ve bu 35 üyeden yaklaşık dörtte üçü kuvvetli akım kanadından, dörtte biri de zayıf akım kanadındandı. Bu kurullara gelen konular çoğu zaman hocaların yemek sonrası dekanlıkta yaptıkları sohbetler sırasında oluşturulan bazı ön mutabakatlarla gelir; fakat ne kadar ön mutabakat olursa olsun, kurullarda mutlaka enine boyuna, derinlemesine didiklenir, tartışılırdı. Ve bu tartışmaların ateşleyicisi genellikle yaşdaşlarının "ezeli muhalif" dedikleri Tarık bey olurdu.

Bu kurulların benim açımdan bir başka özelliği de şuydu: Ben kurula girdiğimde, yanılmıyorsam üç kişiydik aynı yaş grubundan; ben, Ahmet Dervişoğlu ve Mithat İdemen. Bizden üç yıl kadar yaşlı Enise hanım ve ondan belki dört beş yaş büyük Kemal Sarioğlu vardı; ama onun dışında kalanların hepsi bizim yaş kuşağımızdan en az 15 yaş daha büyüktü. Dolayısıyla bu kurul, bir kıdemliler hegemonyasının oluşmasına son derece elverişliydi; fakat hiç böyle olmadı. Özellikle başta Tarık bey olmak üzere, Santur beyin ve Bedri beyin biz gençleri genellikle açıktan; ama yeri geldiğinde geriden geriye desteklemeleri, bizlerin çok kısa bir zamanda bu kurulun eşit ağırlıklı, çok konuşan, etkin üyeleri olmamıza yol açtı. Bu bütünleşmenin gerçekleşmesinde ve genç kuşağın katkılarının bu kurullarda etkin olarak sağlanmasında, başta Tarık bey olmak üzere, büyüklerimizin önemli katkıları vardır. Kurula ilk katıldığım gün ilk yaptığım konuşmadan -ki, bu konuşmayı heyecandan dudağım titreyerek, ama dikine bir şeyler de söyleyerek yaptığımı hatırlıyorum- sonra Tarık bey söz aldı, bana döndü, "*Sakin bu heyecanını kaybetme, doğru bildiklerini her zaman söyle*" dedi. Bu nasihati hiçbir zaman unutmadım.

O kuruldaki hocalarımı -ki, çoğu rahmetli oldu- özlemlerimle anıyorum; ama en çok özlediğim, o kurulların özgür akademik tartışma ortamıdır. İnanıyorum ki, bu tür kurullar devam etseydi, bugün gerek fakültemiz, gerek üniversitemiz, gerek üniversiteler, gerekse Türkiye çok daha başka yerlerde olurdu.

Erdener İldiz- Sevgili hocamız Duran Leblebici'ye çok teşekkür ederiz. Şimdi, kürsüye Tarık hocamızın çalışma arkadaşlarından Sayın Prof. Dr. Ahmet Dervişoğlu'nu konuşmasını yapmak üzere davet ediyorum.

Prof. Dr. Ahmet Dervişoğlu- Sayın konuklar, Tarık Özker'in sevgili öğrencileri, sevgili Özlem; aramızdan ayrıldıktan 35 yıl sonra hocamızı anmak için böyle bir toplantının yapılmasını çok anlamlı buluyorum. Hocamız, 7 Eylül 1977'de aramızdan ayrıldı. Derslerini bu sınıfta vermeyi çok severdi, çünkü odası da bu kattaydı. Vefatından bir yıl sonra bu sınıfın Tarık Özker Amfisi olmasını önerdik, kabul ettiler ve burada bir toplantı yapıldı.

Hocamızın en belirgin özelliği, aklı ve bilimsel düşüncüyü içtenlikle benimsemiş olmasıydı. Tanıtım afişinde de "*Bilimsel düşüncenin unutulmaz savunucusu*" denilerek, onun bu özelliği öne çıkarılmaktadır. Mezar taşına da eşi Nermin hanım şunu yazdırmıştır: "***Her konuyu tartışarak, bilimsel düşünme metoduyla çözümleyin.***" Hocamız, bilimsel düşüncüyü savunmakla kalmamış, öğrencilerinin bilimsel düşüncüyü içselleştirmesinde de çok etkili olmuştur. Bu toplantı bunun canlı bir örneğini oluşturmaktadır.

Günümüz Türkiye'sinde çok sayıda insan, "Ülkemizde bilimsel düşünce geriliyor, dogmatik yaklaşım ilerliyor mu?" sorusunu sormakta ve endişeye kapılmaktadır. Böyle bir ortamda bu toplantı daha da anlam kazanmaktadır. Önemli gördüğüm için burada bir parantez açıp, bu konu üzerinde biraz durmak istiyorum.

İnsan düşüncesinin rasyonelleşme ve bilimselleşme evrimi, benim en çok ilgimi çeken konulardan biridir. Bir kimse bilimsel düşünceyi benimsemiştir veya benimsememiştir diyemeyiz. Her kişinin bir bilimsellik notu var; 100 üzerinden 40 veya 100 üzerinden 95 gibi. Bir toplumdaki insanların not ortalaması da, o toplumun bilimsellik notunu oluşturur. Bir kimsenin bilimsellik notu belli bir eşik değerinin altındaysa, bu kişi yaşamını sürdürmeyebilir. Örneğin, "Benim boynumda çok güçlü bir muska var, elektrik beni çarpmaz" diyen, yüksek bir gerilime maruz kaldığında, öbür dünyayı boylar. Ben şunu söylüyorum: 2 bin yıl önce yaşamış öyle insanlar var ki, bilimsellik notu, günümüz ortalama toplumundaki kişilerin yüzde 90'dan fazlasının notundan yüksek; öte yandan, 2 bin yıldır var olan bir toplumun o zamanki ortalama notu bugünkünün çok gerisinde. Bundan çıkan sonuç, alınacak daha çok yol var.

İnsanlar doğa yasalarını keşfettikçe ve bilgi düzeyi yükseldikçe rasyonellik düzeyleri de yükseliyor. Ülkemizin insanları bilgiye bu kadar kolay erişebiliyorken, eğitim düzeyi devamlı yükseliyorken, rasyonel düşüncenin gerilemesi eşyanın tabiatına aykırıdır. Ancak, rasyonelleşme hızı yavaşlatılabilir bir miktar. Senenin yarıya yakını köy ve kasabalarda halkla iç içe geçirdiğim için, bunu rahatlıkla söyleyebiliyorum.

Tarik Özker'le ilk kez 1957 yılında 'devre analizi' derslerinde karşılaştım. Hiç alışılmadık biçimde ders anlatması benim için çok çarpıcı olmuştu. Telekomünikasyon Kürsüsünde 1958 yılında yardımcı asistan, 1959 yılında da asistan olarak Tarık hocamızla çalışmaya başladım ve kürsünün her türlü işiyle ilgilendim. 1968 yılına kadar, mesai dışında da çok yakınlığımız oldu. Kayınvalidesi Ruhat hanımın Kadıköy'deki evinde akşam yemeklerine bazen birlikte gider, hatırladığım kadarıyla rakı içerdik. Tarık hocanın Ataköy'deki dairesine de çeşitli vesilelerle giderdim. 1958'den, vefat ettiği 1977'ye kadar birlikte çalıştık. Sanırım, kendisiyle en uzun çalışan ve mesai dışında da en çok birlikte vakit geçirmiş olan ben oldum; Özlem'den sonra.

Benim mesai saatlerimde tanıdığım Tarık Özker, diğer arkadaşlar tarafından etraflıca anlatılacak. Ben, daha çok diğer arkadaşların pek şahit olmadığı mesai dışı özellikleri hakkında bilgi vermeye çalışacağım. Tarık hoca, 'Modern Devre Teorisi'nin Türkiye'ye getirilmesinde ve uluslararası düzeye

çkarılmasında başlıca amil olmuş, yetiştirdiği ve ilham kaynağı olduğu çok sayıda bilim adamı ve mühendisle, Türk bilim ve mühendislik dünyasında derin izler bırakmıştır. Tarık Özker, yaptığı araştırmalardan ziyade, mühendislik öğrenimine katkılarıyla dikkat çekmiştir. Diyebilirim ki, Tarık hocanın dersleri âdeta dillere destan olmuştur. İşlediği konuların can alıcı noktalarını onun kadar ustalıkla sergileyen, sınıfın genel havasını onun kadar canlı tutabilen, soyut ve sıkıcı denilebilecek matematiksel konuları öğrencilere onun kadar sevdirebilen bir öğretim üyesi enderdir.

Ders verme ve öğrencileriyle mümkün olduğu kadar sık karşılaşma isteği kendisinde âdeta bir tutku olduğundan, çok kere aksi yöndeki ısrarlarımıza rağmen kendisini yıpratabilecek derecede fazla ders vermiştir.

Öğrencilerine sadece meslekle ilgili konuları öğretmekle kalmayıp, onların sağlam bir formasyon edinmelerine yardımcı olarak, onların bilimsel düşünme yeteneğini geliştirerek Tarık hocanın yaptığı katkılar her türlü takdirin üzerindedir. Bütünüyle öğrencilerini bu derece etkileyebilmek, ancak Tarık hocamızın yapabileceği bir iştir.

Hocanın kişiliğine gelince; Tarık bey, Profesörler Kurulundaki tartışmalarda zaman zaman çok sert, hatta kırıcı olabiliyordu. Bazen odasında da birisiyle tartışırken kızar, bağırır, sesi koridordan duyulurdu. Buna mukabil, diğer zamanlarda, özellikle bir ev sahibi olarak çok sıcak, çok içten bir kimseydi. Pırl pırl zekası, özgüveni ve şakacılığıyla dikkatleri üzerine çeken güçlü bir kişiliğe sahipti. En önemli özelliklerinden biri, sürekli ve seçerek okuyan, aynı zamanda hızlı okuyan bir entelektüel olmasıdır. Mesleğiyle ilgili yayınların yanında, çeşitli gazeteler; edebi, felsefi ve siyasi kitaplar da okurdu. Bu özelliğinin, çevresini etki altına almada önemli bir rolü vardı.

Hocamız Tarık Özker, Fakülteye en son 26 Ağustos 1977 Cuma günü, o gün toplanacak olan Kürsü Kuruluna başkanlık etmek için gelmişti. Çok halsiz görünüyordu. Fazla kalmayıp eve dönmesi gerekiyordu. Onu, sonuna eşi Nermin hanımın da yetiştiği tatlı bir sohbetle uğurlamıştık. İlacını alması için eve bir an önce gitmesi gerekiyor, fakat sohbeti kesmek de zor geliyordu. *"Demek ki, Tarık beyle de, Tarık beysiz de olmuyor"* diye takılmıştı bizlere.

Tarık beyin, ev idare etmek gibi bir derdi yoktu. Maaşını olduğu gibi Nermin hanıma verir, ondan bir miktar harçlık alırdı. Bunun da tamamına yakını kitap alımına harcardı. Telefon borcu, elektrik borcu, apartman idaresi, pasaport, döviz meseleleri tamamen onun uğraşısı dışındaydı. Ayrıca, bakkal, kasap, manav alışverişleri, terzi işleriyle ilgisi yoktu. Bir gün eve içi dolu bir kesekağıdıyla geldiğinde, ev halkı kıyametin yaklaştığı kanısına varmıştı.

Pantolon ihtiyacı olduğu zaman -ki, pek ihtiyacı olmazdı, zira yırtık pantolonla da idare ederdi- Nermin hanım bir pantolon getirir, uymazsa değiştirip yenisini getirirdi. Vedat Tavşanoğlu onun bu durumunu bana şöyle özetlemişti: *"Ahmet bey; bizim hoca gidip, bakkaldan beyaz peynir almakta zorluk çeker."*

Nermin hanımın, Tarık beyin işlerini ne derece çevirdiğini şu olay çok güzel açıklamaktadır sanırım. Nermin hanımın da hazır bulunduğu bir arkadaş toplantısında bir kişi, *"Hoca; sen kaç yaşındasın?"* diye sorunca Tarık Özker, eşine dönüp, *"Nermin hanım; ben kaç yaşındayım?"* deyip soruyu ona yöneltirdi.

Bu soruda biraz haklılık payı da var; çünkü doğum tarihi olarak bazı yerlerde 1918, bazı yerlerde 1919 yazıyor. Nermin hanım karar vermiş, mezar taşına 1918 yazdırmış. Konuşmamı, hocanın kişiliğini sergileyen, onunla ilgili birkaç hikâye anlatarak sonlandıracağım.

Birincisi: Hoca, tatlıyı hiç sevmezdi. Hamur tatlıları ve reçeller yapmakta çok marifetli olan kayınvalidesi Ruhat hanım, Tarık beyleri ve bazen beni de yemeğe davet eder ve yemekten sonra tatlı yemesinde ısrar ederdi. Hoca, hatır için tatlıdan biraz yer, üzerine de çaktırmadan biraz turşu atıştırırdı.

İkincisi: Nermin hanım ve Tarık bey nişanlıyken, Nermin hanım Tarık beye kahve pişirir ve sorar, *"Tarık; kahve nasıl olmuş?"* . Cevap: *"Çok iyi, ama şekeri biraz fazla kaçmış."* İkincisinde şekeri azaltıp kahveyi hazırlar ve soruya yine aynı cevabı alınca Nermin hanım, üçüncüsünde kahveye hiç şeker koymaz, *"Tarık; kahve nasıl olmuş?"* diye sorar. Cevap: *"Çok iyi, ama şekeri biraz fazla kaçmış."*

Üçüncüsü: Bu hikâyeyi Bedrettin Dalan'dan dinledim. O da hocanın çok büyük hayranlarından. Benim de yakından tanıdığım Necdet Şen adlı bir öğrencimiz, 'devre analizi' dersinden bir türlü geçemiyor. Necdet, neredeyse ilgili bütün kitapları satın aldı, sınavlara onları da getirdi. Bir sınavda, o kitaplardaki problemlerden birisi soruluyor, kitapta çözümü de var. Necdet havalara uçar, fakat yine geçemez. Hocaya der ki, *"Bu sefer yanıldınız hocam."* Hocanın dediği şu: *"İddiaya girelim. Ben yanıldıysam hocalığı bırakacağım, sen yanıldıysan öğrenciliği bırak."* Necdet, iddiaya girmez ve öğrenir ki, kitap, problemi yanlış çözmüş.

Necdet, daha sonra Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde profesör oldu. Ne yazık ki, erken yaşta vefat etti.

Dördüncüsü: Bu hikâye, hocanın entelektüel düşünce yapısını ve özgüvenini sergilemektedir. Yine Tarık beyin evinde, birkaç kişilik bir sohbet esnasında, radyoda klasik müzik çalmaktadır. Biri parçanın adını sorar hocaya, *"Beethoven'in filanca parçası"* der. Parça bittiğinde, radyodan anons yapılır; *"Mozart'ın filan parçası."* Parçayı soran kişi, *"Hoca; bu sefer yanıldın"* der. O, *"Hayır, onlar yanıldı"* der. İki dakika sonra radyodan bir özür mesajı yayınlanır, parçanın adı düzeltilir, hoca haklı çıkmıştır.

Sonuncusu: Hoca, bazı kimselere takılmayı çok severdi. Bunlardan birisi olan Prof. Dr. Halis Duman, Bolulu ve Avusturya'da doktora yapmış elektrik makineleri hocamızdı. Bazen derste teatral davranışlarda bulunur ve alkışlanırdı. Örneğın derdi ki, *"Bir pire, boyunun 14 misli mesafeye sıçrar. Siz de bundan örnek alın, hedeflerinizi yüksek seçin."* Halis bey çok maddi sıkıntılar çekmişti. Öyle ki, askerden geldikten sonra uzun süre asker elbisesiyle dolaşmış; fakat aşırı tutumlu olması sayesinde çiftlik ve apartman sahibi, çok varlıklı bir kimse olmuştu. Sık sık hocaların Ataköy'deki evine misafir olarak giderdi. Hoca, ona takılmak için, adının sonundaki 's'yi okumaz, *"Hali Duman"* derdi.

Bir gün yine böyle bir misafirlik esnasında, hocanın geçim sıkıntısı çektiğini bildiği için, Halis beyin çok takdir ettiği bir hocanın öğüdünü anlatır. Hocası dermiş ki, *"Bir kimsenin geliri az da olsa, o kişi, gelirin yüzde 99'unu harcarıp yüzde 1'ini biriktirebilir, biriktirmelidir de."* Halis bey, *"bak gördün mü"* deyince de Tarık beyin cevabı şöyle olur: *"İyi, ama hoca; sen, hocanın öğüdünü ters uyguluyorsun. Yüzde 99'unu biriktirip yüzde 1'ini harcıyorsun."*

Sanırım, bu hikâyeler hocamız Tarık Özker'in renkli kişiliği, kıvrak zekası ve özgüveni hakkında epey ipuçları veriyor.

Ben şöyle diyorum: Aramızdan ayrılanlar, onları andığımız, onlara sahip çıktığımız sürece bizimle yaşamaya devam eder. 35 yıl sonra hocamız âdeta aramızda. Onu sevgi ve saygıyla anıyorum. Hepinizi sevgiyle selamlıyorum.

Erdener İldız- Sevgili Ahmet Dervişoğlu hocamıza çok teşekkür ediyorum. Şimdi, yine hocanın kürsü çalışma arkadaşlarından Prof. Dr. Cevdet Acar'ı konuşmasını yapmak üzere davet ediyorum.

Prof. Dr. Cevdet Acar- Bu söylenenlerin çoğunu biliyordum; onları da hatırlamış oldum bu vesileyle.

Ben, Tarık hocamızla nasıl tanıştığımı ve nasıl birlikte araştırmalar yaptığımızı kısaca açıklayacağım önce. Maçka Teknik Okulu Elektrik Şubesinde

okuyordum. 'Muhabere tekniği' dersine Tarık hocamız gelmişti. Dersi anlatma biçimi ve sınıfa hakimiyetiyle dikkatimi çekmişti, ama o derste pek diyalogumuz olmadı. Birinci vize sınavında vize notlarını okurken adımlı söyledi, beni gördü, başını olumlu salladı, "*Kaçıldın fena değilmiş*" dedi; ama 20 üstünden 8 almıştım. İkimden, "*Tarık hocadan iyi not almak zor olacak*" dedim. 1965 yılında Maçka Teknik Okulunu iyi dereceyle bitirdim. İyi dereceyle bitirince -not ortalamam da yüzde 70'in üstündeydi- kimi hocalarım Teknik Üniversiteye geçmemi önerdi, ben de onların tavsiyesine uydum ve Teknik Üniversitede Elektrik Fakültesi Zayıf Akım Programına kaydoldum. O dönemlerde, Maçka Teknik Okulu mühendis, Teknik Üniversite ise yüksek mühendis unvanı veriyordu. Ben, 1965 yılında Elektrik Fakültesi Zayıf Akım Kolunda iki yıl okudum. O arada, Tarık hocamızın 'devre analizine giriş', 'devre analizi', 'devre sentezi', 'mühendislik matematiği' derslerini aldım.

Böylece, Tarık hocamızı daha iyi tanıma fırsatı buldum. Ayrıca, o dönemler güncel olan işaret- akış diyagramları konulu tez çalışmamı da Tarık bey yönetiminde yaptım ve işaret-akış diyagramlarını inceleme fırsatı buldum. 1967 yılında, son sene, bir gün odasına çağırdı, "*Halimi görüyorsun, çok zor durumdayım. Dervişoğlu hocamız askerde, Cem hocamız yurtdışında doktorada. Bana yardımcı asistanlık yapar mısın?*" dedi. Ben de teklifini kabul ettim ve böylece, Devreler Teorisi Kürsüsünde yardımcı asistan olarak 1967 yılında göreve başladım. O yıl, zayıf akım kolunu pekiyi dereceyle bitirdim. Arkasından, kürsüde asistan olarak kalmamı ve doktora yapmamı önerdi. Sanıyorum, benim de gönlüm meyyal olduğu için, o teklifini kabul ettim. Kendisini kaybettiğimiz 1977 yılına kadar beraber çalıştık.

Anımsadığım kadarıyla sınıflarda öğrencilerle yaptığı bazı diyalogları size okumak istiyorum; ama ondan önce, bu 10 yıl zarfında Tarık hocamızı iyi bir gözlemci, iyi bir araştırmacı, konusunu iyi bilen, bildiğini iyi aktaran, sınıfa hakim olmasını bilen, öğrenciyle iyi diyalog kurabilen, öğrenciyi düşünmeye ve araştırmaya yönlendirebilen, coşkulu ders anlatan, anlattıklarını "*neden, niçin ve nasıl?*" sorularına dayandıran; Türkçeye, matematiğe ve bilimsel düşünceye önem veren; yenilikleri takip eden, özgüveni yüksek, yeri geldiğinde hazır cevap, yeri geldiğinde espiye bayılan, zeki, yeri geldiğinde sözünü esirgemeyen, çalışkan ve çok okuyan bir insan ve bilim adamı olarak tanıdım.

Asistanlık ve ondan önceki yardımcı asistanlık dönemimde uygulamalara girdiğim için, derslerini sık sık takip ederdim. O derslerde bazı diyaloglar benim ilgimi çekmişti; onları aktarmak istiyorum hatırladığım kadarıyla.

Hocamız, boş laflara pek kulak asmazdı, araştırmaya önem verirdi. Bir gün

sınıfa gülerek ve kakkaha atarak geldi. *"Biliyor musunuz, bana Allahsız Tarık diyorlar. Oysa benim evimde Kuran, İncil ve Tevrat var; onları dikkatlice okudum. Hanginiz okudunuz?"* diye sormuştu ve sınıftan çıt çıkmadı. Ondan sonra devam ederek, *"Bir dini bilmeniz yetmez, dinler tarihini iyi öğrenmenizde yarar var"* demişti ve bir polemige de girmemişti.

Tarık hocamız, derslerde verilen cevapların bilimsel esaslara dayandırılmasını çok isterdi. Yine bir derste bir öğrencinin verdiği cevaba kızarak, *"Evladım; bilim, atıp tutmakla olmaz. Söylenenlerin bilinen esaslara, yapılan deneylerle, gözlemlerle ve ölçmelerle doğruluğu kanıtlanmış esaslara dayandırılması gerekir"* demişti.

Tarık hocamız, bilgili olmaya da çok önem verirdi. O dönemler siyah-beyaz televizyonlar satılmaya başlanmıştı Türkiye'de; oysa, dünyada renkli yayınlar izleniyordu. Sınıfta bir öğrenci, *"Acaba aldatıldık mı?"* diye hocaya sordu. Bunun üzerine, *"Tabii ki tongaya basarsın, tabii ki oyuna gelirsin. Tongaya basmamanın, oyuna gelmemenin tek yolu bilgili olmaktır. Bilgili değilsen, kandırıldığının farkına bile varamazsın. Onun için, çalışacaksın ve öğreneceksin"* demişti.

Tarık hocamız, mühendislik sorumluluğunun, öneminin bilincinde olarak, başarılı olmayan öğrencileri asla geçirmezdi. O nedenle, sınavlarda yığılma çok olurdu. O yıllar sınıf mevcudu 80-90 gibiydi. Bazı final sınavlarına 140-150 öğrencinin girdiğini hatırlarım. Yıllanmış kimi öğrenciler sınava gelirken, kitapla dolu küçük valizlerle gelirlerdi. Öyle bir sınavdan çıkmış bir öğrencimiz, *"Hocam; bu defa geçiyorum. Sorduğun baba sorulardan birini hangi kitaptan sorduğunu buldum, yanıt olduğu gibi cevap kâğıdına aktardım"* deyince, Tarık hocamız gülerek, *"Oradaki cevabı olduğu gibi aktarıysan yine çakarsın, çünkü o cevap hatalı basılmıştır"* demişti.

Hocamızın bana söylediği, *"Hasan efendiye iki çay söyle de içelim"* lafını yaşadıkça hatırlayacağım. Nedenini kısaca özetlemeye çalışayım. Doktora çalışmam bitmek üzereydi. Tezi bölüm bölüm yazıyordum ve yazdığım taslakları kendisine veriyordum, o da düzeltmeler yaparak bana iade ediyordu. O sırada anladım ki, Türkçeye çok önem veriyor Tarık hocamız. Son bölümü almaya gittiğimde, *"Bu bölümdeki ana sonuçları yayınlamamışsın"* dedi. Buna çok üzülmüştüm. Çünkü o dönemler uygulamalara giriyordum, sınav kâğıtlarını okuyordum, araştırma yapıyordum, çok yorgundum. *"Tezi dekanlığa teslim ettikten sonra yayınlayacağım"* dedim. *"Yayınlamazsan, tezini yönetmem"* dedi ve elindeki son bölümü masaya fırlattı, kâğıtlar yerlere dağıldı. Onları toplarken, *"Yönetmezseniz yönetmeyi tezimi"* dedim. Gençliğin verdiği cesaretle odadan çıktım, bitişik odaya geçtim. Orada bir

öğrencim bekliyordu. Şok olmuştum, ne yapacağımı şaşırdım. Öğrencimle birlikte odamı da terk ettim. Dışarı çıktığımızda hava soğuktu, karanlıktı, yağmur çiseliyordu. Karşıda Anadolu yakasında oturmama rağmen Taksim'e çıktım. Taksim meydanında 1-1,5 saat tur attım, çıkış yolu aradım, hiçbir çözüm bulamadım. Eve gittim, uyuyamadım. Sabah kürsüye geldiğimde, koridorun öbür başından gördüm, kapısı açıktı ve Tarık hocamız içerdeydi. Çünkü geldiği vakit odasının kapısını hep açık tutardı. Bitişik odaya girdiğimi fark edince ara kapıyı açtı, "*Cevdet; Hasan efendiye iki çay söyle de, içelim*" dedi. İşte o sayede sizlere bunları anlatma fırsatı buldum.

Huzurlarınızda, hocamızı sevgi ve saygıyla anıyorum.

Erdener İldız - Sevgili Cevdet hocamıza çok teşekkür ediyoruz.

Sıra, hocamızın kürsü çalışma arkadaşlarından Sayın Prof. Dr. Fuat Anday'a geldi, kendisini konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.

Prof. Dr. Fuat Anday- Değerli katılımcılar, sevgili Özlem; hoş geldiniz.

Böyle bir günde mesai arkadaşı olarak konuşmak kolay değil, ama son anekdotlar beni biraz rahatlatdı diyebilirim. Ben, Tarık hocamızın ününü daha önceden de duymuştum; ama ilk karşılaşmamız 1961–1962 öğretim yılında, 'devre analizi' dersinde oldu. O tarihte 'devre analizi' dersleri alt kattaki resimhanelerde veriliyordu. Hocalarımın da dediği gibi, sonradan hocamız derslerini sürekli burada vermeye başlamıştı. Tarık hocamla ilk karşılıklı konuşmamız yine bu derste oldu. Bir gün ansızın, "*Söyle bakalım Fuat bey*" diye bir laf atarak bir soru yöneltmişti bana. Cevap verip veremediğimi hatırlamıyorum. Çok heyecanlandım, ayrıca çok da gururlanmışım. Muhtemelen, o resimli sınıf listelerinden iz sürmüş, bana bir laf atmıştı. Nedenini bilemiyorum doğrusu. Cevdet hocam, ilk vize sınavından 8 aldığını söylüyor. Hayli çalışarak girdiğim yıl içi sınavından ben de 1,5 almışım. Oysa çok da çalışmışım.

Seneler geçti, mezuniyet, ardından kısa bir süre üniversite dışında çalışma dönemi ve iki yıllık bir askerlik görevi ertesinde, yedi yıl sonra, bir kış günü -yanılmıyorsam 1969'un şubat ayıydı-, Devreler Kürsüsüne girmek amacıyla hocanın odasına geldim. Tarık hocanın masasında yine boş yer yoktu; kitaplar, ders notları, broşürler, kataloglar içerisinde beni buyur etti. Kürsüye girmek istediğimi söyleyince de, "*Derhal başvuru*" dedi. Biraz şaşırdım ve de çok memnun olmuşum. Yedi yıl sonra, hemen başlayabileceğim konusunda onay vermişti hoca. Başvurdum. 1969'un mart ya da nisan ayları başındaydı yanılmıyorsam, Devreler Kürsüsünün bir mensubu oldum. Dervişoğlu ve Cem hocaları önceden tanımaktaydım, Cevdet Acar ve Vedat Tavşanoğlu

hocalarımızı da tanımış oldum. İlk günlerimizde, kürsüde oturacak yer, masa yoktu. Sonrasında, Tarık hocam bana çok yardımcı oldu. Yine rahmetle anıyorum; Adnan Ataman hocam da ileri bir tarihte kendi odasını biraz boşaltarak, kullanmakta olduğu camekânlı odada oturmamı sağladılar.

Az önce Ahmet hoca, Tarık hocayla en çok çalışan biri olarak kendi çalışmalarını, birlikteliğini anlattı. Ben de şunu söyleyebilirim ki Devreler Kürsüsüne girdiğim 1969 yılından, hocamı kaybettiğimiz 1977 yılına kadar kürsüden hiç ayrılmaksızın, devamlı birlikte olmuştumdur ve diyebilirim ki, bu sekiz yıllık süre içerisinde benim kadar kürsüde bulunan bir başka arkadaşımız olmadı.

Tarık hoca bana dostluğu, güveni öğretti, sorumluluk verdi. Bunu unutmuyorum hiçbir zaman. Sınav kâğıtlarını Cevdet hocamla birlikte okuduğumuz, değerlendirdiğimiz ve hocanın önüne getirdiğimiz pek çok sınavı geride bıraktık. Bu sınavlarda ortaya çıkan tabloya hiç itirazda bulunmadı; bilgi aldı, onayladı. Bu birlikte olduğumuz süre içerisinde, Cevdet hocanın yine son anlattıklarından da esinlenerek diyebilirim ki, tatlı bir anı olarak kalan bir olay dışında en ufak bir pürüzüm olmadı. Bir uyum içerisinde, çok iyi bir çalışma ortamı sağladı bizlere. Kendisini anarken, bunu belirtmekte yine fayda görüyorum. Devamlı bizlere destek verdi. Kürsüye ilk girdiğim günlerde, önüme bir kitap koyarak -o kitap, aktif devre sentezinde yazılmış ve üniversitemize yeni gelmiş olan bir kitaptı- "*Sen de bu konuda çalışma yapabilirsin*" diye benim konumu da saptamıştı. Tabii, benim bir dezavantajım da şuradan geliyordu: 1965 yılında mezuniyetimden sonra, 1969 yılına kadar derslerden biraz kopmuştum. Bu arada, Cevdet hocamın dile getirdiği -dünyada bir numaradır bu konuda hocamız- işaret akış diyagramları konusunda da hiçbir bilgim yoktu. Kendisi bana da yardımcı oldu ve hocamın belirlediği konuda, bu kavramdan da yararlanarak bir şeyler yapmaya çalıştım.

Hocamız, devamlı olarak yayın yapmaya teşvik ederdi bizleri. Hatta Cevdet hocamda bunun ölçüsünü belki biraz kaçırmıştır diye düşünüyorum: Cevdet hocam son aşamaya gelmiş, hâlâ Tarık hocamız yeni bir yayın çıkartması için, ona yeni makaleler yazmasını öneriyordu.

Yine bir anımı anlatayım. "*Destek çıkardı bizlere*" dedim. Koç bursuna başvurmuştum. O tarihlerde, başarılı asistanlara Koç bursu verilerdi. Ama Duran hocamın da değindiği gibi, biraz otomatiğe bağlanmıştı bu. Kıdemli olan asistanlar, sırası geldiğinde bu bursu alırlardı. Ben de geriden gelmiş bir asistan olarak, hocamın da onayıyla bu bursa başvurduğum; bursların değerlendirileceği gün bir arbede kopmuştu. Kurul dönüşünde bağıra çağıra Tarık hoca geldi. O bursu bir başka arkadaşımıza vermişler, hoca çok

sinirlenmişti. *"Senin hak etmiş olmana rağmen bu bursu sen alamadın"* diye bilgi verdi, çok üzölmüştü. Bu anımı da hiç unutmuyorum.

Bir tatlı anı olarak bugün yine hafızamda yer etmiş bir başka olay daha var. Ben de Cevdet Acar hoca gibi, artık tezimi sonlandırmış, onu yazmış, artık düzlüğe çıkmak üzereydim ki, hocayla karşılıklı metin üzerinde çalıştığımız bir gün, bana bir değişiklik yapmamı önerdi. Yine Cevdet hocanın dediği gibi, herhalde o günün koşullarında ben karşı çıktım, inanarak karşı çıktım; çünkü o biçimde yazılması, o cümleye benim istediğim anlamı vermiyordu. Hoca yineledi, ben de ilk yazdığım biçimin uygun olduğunda ısrar edince, o yazdığım son bölümü fırlatarak, odanın ortasına doğru attı. Hocama hürmetim sonsuzdur. Hiç ses çıkarmadan o kâğıtları topladım, yanından çıktım, odama gittim. Hoca, bana çok kızmıştı. Danışmanlığımdan istifa ettiğini söyledi. Ben biraz düşünmeye başladım; çünkü yeni bir yönetici bulacaktım, araya biraz zaman girecekti. Ama sonra yine bir gün, rahmetli Santur hoca da vardı, hep birlikte yemektedirler, beni de masaya çağırıldılar. Hiçbir şey olmamış gibi, hocam beni buyur etti, birlikte güzel bir yemek yedik ve kaldığımız noktadan doktora çalışmamı tamamlamış oldum.

Öğrencilerime hep söylemişimdir: Üniversiteye Tarık hocamı tanıdığım için döndüm. Oysa geçmişte böyle bir niyetim yoktu. Eğer öğretim üyesi olmuşsam, bunu Tarık hocamı tanımama borçluyum. Tarık hoca bana devre teorisini öğretti. Değişik problemler sunarak, düşünmeyi, çözüm bulmayı öğretti; duyarlılığı öğretti, doğrusallığı öğretti, kararlılığı öğretti.

Hocamı rahmetle anıyorum. Sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Erdener İldız- Sevgili Fuat Anday hocamıza da çok teşekkür ediyorum. Şimdi, öğrencilerinden Tarık hoca ile ilgili anılarını dinleyeceğiz. Önce, müsaade ederseniz, ben hocamızla ilgili bir anımı anlatmak istiyorum. Daha önceki konuşmacılar da bahsettiler; hocamız çok dinamik bir ders yapardı, öğrencileriyle sürekli iletişim içindeydi ve hemen hemen bütün öğrencilerini de tanırdı, hatta çoğumuzu ismen tanırdı. Böyle interaktif ders yaptığı için de, ünü çok yaygındı. Diğer fakültelerden olduğu gibi, zaman zaman üniversite dışından da dinlemeye gelenler olurdu. Sevgili Tarık hocamızın 'devre sentezi' dersinde, Kimya Fakültesinden iki arkadaşımız Tarık hocayı merak etmişler, dinlemeye gelmişlerdi. Tarık hoca dersi başlattı, biraz sonra o iki arkadaşı fark etti; birisi erkek, diğeri kız öğrenciydi. Hoca, *"Siz?"* diye sordu. Erkek öğrenci, *"Hocam; biz Kimya Fakültesinden geldik. Tez yapıyoruz"* dedi. Hoca, bu kez onu işaret ederek, *"tez";* kız öğrenciyi göstererek de, *"antitez", "İşte, dersimiz de sentez"* dedi.

Frekansı bu kadar yüksek ve hazırcevap bir hocamızdı. Tekrar saygıyla anıyoruz.

Şimdi, konuşmak isteyenlere, sırayla söz vereceğim, buyrun.

Çetin Tekman- Bir gün, hiç unutmam, hoca kürsüye geldi, *"Arkadaşlar; 'muhabere tekniği' dersini okutacağım size bu yıl. Dersimiz bir hayli ağırdır, ona göre. Sizden tek istediğim, öğrendiklerinizi uygulayacak şekilde anlayın. Ben, kitap-defter açık yapacağım vizeleri"* dedi. O tarihlerde, bizim okulda 20 üzerinden 8 alan vize alırdı. Vizemiz 8 olursa, 11'le de sınıf geçerdik sınavda. Baştan bize Tarık hocamız dedi ki, *"Bütün gücünüzle çalışın. Bakın, 8 yerine 6 alırsanız vizeden, size 8'le vize vereceğim. Sınava girip de 11 istiyorsunuz ya, sınavda da 8 alırsanız, size 11 vereceğim"* dedi. Böylece derslere başladık, ama gerçekten son derece enteresan ders anlatan bir hocaydı. Bir konuya başlar, 40 dakika filan anlatırdı. Bizim sınıfımız da o zaman 20–25 civarında öğrenciden oluşan bir sınıftı. Tek tek hepimize sorardı. Soyadlarımızla hitap ederdi bize. Mesela, *"Tekman bey; bu konudaki görüşlerinizi alabilir miyim"* derdi. Böyle böyle dersi bitirirdi. Bu şekilde bir müddet gittik. Fakat enteresan olan şu: Bizim hiç görmediğimiz bir hoca tipiymiş. Biz 3. sınıfa gelmişiz, hiç böyle hoca görmemiştik. Fakat hepimiz de ona müthiş bağlanmıştık.

Hocamız girdikten sonra, sınıfa ne kimse girebilir, ne de çıkabilirdi. Böyle disiplinli de bir hocaydı. Hiç unutmam, bir kış günü, bir öğrenci arkadaşımız karda düşmüş, ayağı incinmiş. Sendeleğe sendeleğe geldi çocukcağız, *"Hocam; özür dilerim. Ayağım incindi biraz, onun için geciktim. Derse girebilir miyim?"* dedi. *"Geç evladım, geç, otur. Ben de zaten size tek ciğerle ders veriyorum"* dedi. O zamana kadar bilmiyorduk hocamızın tek ciğerinin olmadığını; ama o tarihten sonra, inanın, hocamız ne zaman tahtayı yazarak doldursa, birimiz gider, bütün tahtayı silerdik ona yardımcı olmak için.

Yıl sonu geldi. Okulumuzun bitmesine bir ay kala, biz bir daha vize olacaktık, üç vize olmuşuz, çoğumuz da vizesiz durumdaydı. 28 Nisan (1960) olayları oldu, okulumuz tatil edildi. İstanbullu dört beş arkadaş hariç, yurtları boşaltıp gönderdiler bütün arkadaşlarımızı. Ne olacak, vize alacak mıyız, almayacak mıyız, bilmiyoruz. Bir ay kadar bekledik. 27 Mayıs oldu. Bir şey de bilmiyoruz. Bir baktık ki, bir karar çıktı; bir aylık eğitim dönemini okumayacağız, doğrudan hazıranda sınavlara gireceğiz. Gireceğiz de, vize durumlarımız ne olacak? Beş altı arkadaş gittik Tarık hocanın odasına. En tehlikeli dersimiz de onunkiydi; bir Mustafa Santur'un dersi, bir de bu. Tarık hocamıza. *"Hocam; bize böyle böyle demiştiniz. Bizim ortalamamız 6, ama ne olacak? Vize sınavı olmadı"* dedik. *"Bakın çocuklar, ben ne dediysem odur. Hepinize vize verdik. Sınava girin, 8 alın, size yine 11 vereceğim"* dedi. O yıl öyle geçti. Ertesi yıl

mühendislik matematiği dersine geliyor hocamız, ama çok da zor bir ders. Perişan bir vaziyette okuyoruz. Bir sömestr bitti, okuduk, bitirdik, zar zor vize aldık. Sınava girdim haziran döneminde. Dört soru sordu. Kitap-defter açık, ama sorduğu bütün sorular kafa ve araştırmayla yapılacak şeyler. İki soruyu çözdüm. Gececeğim nasıl olsa diyorum. Fakat hiç unutmam, çözdüğüm sorulardan bir tanesinin neticesinde e-t bulmam lazım. Buldum, e'yi yazmayı unuttum, -t yazdım. Sınavdan çıktık. İki üç arkadaş, hocanın odasına geldik. "8 alanı geçiririm, 11 veririm" filan diyordu. "Hocam; benim böyle böyle bir durumum var. 2 numara kırsanız olmaz mı?" dedim. 8 verse geçeceğim. Eliyle şöyle yaptı, bizi karşısına oturttu, çıkardı bizim kâğıtları, baktı. İnanın, bir kâğıdı okuması iki dakika sürmüyordu hocanın. Bakınca görüyor zaten ne olup bittiğini. Buldu benim kâğıdımı. "Seni mi kıracağız Tekman bey. Al sana 8, geç" dedi. Çok iyi bir hocaydı.

Süleyman Balkan- Değerli katılımcılar; ben, bu konuda bir kitap da hazırlıyorum. Size okuyacağım mektup Fazlı bey tarafından 1949 yılında yazılmış. Tarık hoca doktora için gittiği ABD'de müthiş bir çok yaşıyor; yani beklediğinden daha fazla bir teknoloji, daha fazla bir kurumsal yapı, daha ileri matematik ve yalnızlık, hepsi bir arada. Hoca, bunun üzerine karamsar bir mektup yazıyor Mediha teyzesine. O da bu mektubu Fazlı beyle paylaşıyor. Fazlı bey eski bir Kuva-yi Milliyeci subay, aynı zamanda mali işler koordinatörlüğü de yapıyor. O, oturup hocaya şu mektubu yazıyor:

"Sevgili oğlum; uzak, fakat her hususta çok medeni ve çalışkan bir diyardan gönderdiğin mektubu okuduğum zaman, inan ki, uzun müddet aklım sende kaldı. Tarık; çok münzevi ve çekingensin. Bu yabancı muhitte kim bilir ne kadar sıkılmış, ne kadar ıstırap çekmişsindir. Fakat tanrı vergisi yeteneklerin, yılmak bilmez karakterin bütün bu zorlukları yenecek ve nihayet, muhtaç olan yurduna halis yüreğinle döneceksin. Bu netayice (sonuçlara) vardktan sonra, kalbimde büyük bir ferahlama duydum. Sıkıldın belki oralarda. Bunlar geçecek, fakat sonra hayat sana gizli mükâfatını fazlasıyla ödeyecektir. Sen, yurdunun adamı, ulusunun sevgilisi olacaksın. Buna inanıyorum. Seni kendi halinde ve âleminde bırakmaktan zevk duyuyorum. Allah yardımcın olsun. Gözlerinden öper, afiyetler dilerim."

Ertuğrul Eriş- Birinci sınıfa geldik. Hocanın ününü duydum, ama hocayı tanımış filan değilim. Üniversite seçimi yaparken de sıkıntı çekmiştim. Fizik okuyacağım filan var kafamda. Fiziğe girdim, kaydoldum, sonra kaydımı alıp buraya girdim. Hocaya gidip dedim ki, "Hocam; yanlış mı yaptım, bilmiyorum" dedim. Suratıma baktı böyle, "İngilizce biliyor musun?" diye sordu, "Lisede okuduğum kadar" dedim. "Önce bir karar ver, ondan sonra gel" dedi. Eve gittim, bir kitap aldım elime, sözlüğü önüme koydum, bütün bilmediğim

sözcükleri okudum ama anlamadım. Ertesi gün yine gittim, *"Hocam; ben İngilizce bilmiyorum"* dedim. *"Sen fizikçi mi olmak istiyorsun? Bir bok olamazsın"* dedi. *"Peki, ne yapacağım?"* dedim, *"Önce İngilizceyi öğreneceksin"* dedi. *"Peki, nasıl öğreneceğim?"* dedim, *"Nasıl öğrenirsen öğren"* diye kestirip attı. Ne yapacağımı söyledi, ama nasıl yapacağımı söylemedi. Boğaziçi Üniversitesinin hazırlık bölümleri var; oraya gittim, *"Kaset filan var mı sizde?"* dedim. O zaman kasetler yeni çıkmıştı. *"Dışarıya vermeyiz ama kitaplar var; isterseniz alın"* dediler. Oradan geldim eve, başladım düşünmeye. Birinci sınıfın, birinci sömestrin sonuydu. Bari bir daha sınava gireyim dedim, üniversite sınavına tekrar girdim. Boğaziçi Üniversitesinin Fizik Bölümünü yazdım. Hocaya da gelip *"Ben gideceğim"* dedim. O sıralar öğrenci bürosunda Vehbi bey vardı. Ona da *"Ben gideceğim"* dedim. *"Burayı bitir, ondan sonra İngilizce öğrenirsin. Burası daha önemli"* dedi. Diplomayı almadan da öbür tarafta kayıt yapmıyorlardı. Gittim, Boğaziçi'nde bir yıl okudum, sonra *"Burası da olmaz"* dedim, tekrar dönmeye karar verdim; ama oradaki son sınava da girmedim. Geldim ama askerlikten de arıyorlardı. İTÜ'den de lise diplomasını almıştım, yani açıkta kaldım. Askere alacaklardı. Gittim, hocayı gördüm. Bir dilekçe verdim, bir hafta sonra cevap geldi. Yönetim kurulunda benim müdafaamı yapmış herhalde, beni İTÜ'ye 2. sınıfa kabul ettiler. Birinci sınıfın derslerini vermiştim önceden. Böyle bir anım olmuştu hocayla. Yani hayatımı değiştiren adamdır.

Fakülteyi bitirdikten sonra, asistan olarak kalmaya karar vermiştim. Bir gün hoca odasına çağırdı, *"Ertuğrul; elektroniğe gir. Çalışkan çocuklar bize gelmiyor, neden?"* diye sordu. Ben dedim ki, *"Onların laboratuvarı var. Arkadaşlar laboratuvarları seviyorlar, onun için oraya gidiyorlar."* Yüzüme baktı, *"Sen de kur o zaman"* dedi. Bunu diyor, ama öyle kolay iş değil. Ben ne bileyim laboratuvar kurmasını ama hoca da böyle dedi. Ne yapacağım şimdi? Masa alacağız, alet alacağız. Biraz uğraştık, bir laboratuvar kurduk. Böyle anında, pat diye canına okurdu insanın...

Bir başka anımı daha anlatabilirim. Biliyorsunuz, dersi anlatırdı ama dersin dışına da hemen atlayıverirdi. Zaman zaman ben de yapıyorum aynı şeyi. Sonra sınav yapardı hoca, ilk sorusu şuydu: *"Bilim nedir, açıklayın"*. Düşünün bir, 'devre teorisi' dersinin ilk sorusu hem de... Rahmetle anıyoruz.

Osman Bahadır- Çok değerli hocalarım ve arkadaşlarım; sevgili Tarık Özker hocamızla ilgili çok anılarım var, fakat onları anlatmam için yeterli süre yok şu anda. Onun için, izninizle, hazırladığım bir yazıyı okumak istiyorum size. Tarık Özker hocamızı ilk kez vefatından 35 yıl sonra bir toplantıyla anmamız, onu uzun süre unuttuğumuzu değil; geçen bu uzun süreye rağmen unutmamış olduğumuzu gösterir. Onun öğrencileri ve bu ülkenin çocukları olarak, zaten onu unutmamanın da mümkün olmadığını düşünüyorum.

Cumhuriyetin ilk yıllarında ülke yönetiminin temel ilkesi, bilimle ilerlemek ve bilimle ilerlemek ilkesiydi. Bu doğrultuda, yeni Cumhuriyeti yaşatacak ve geliştirecek bilim insanlarının yetiştirilmesine büyük önem verildi. Tarık Özker hocamız, işte bu ilkenin, ülkemizi bir bilim ülkesi haline getirme ilkesinin ve ülküsünün en önde gelen simge kişiliklerinden biriydi. O, her zaman bilimi geliştirmeye çalıştı, bilimsel düşünceyi savundu ve bilimsel düşünüşün önemine işaret etti. Bilimsel bilgileri sunarken verdiği dersleri, bilimsel düşünüş tarzının kavranmasının aracı olarak kullandı. Bununla da yetinmeyerek, öğrencilerini, eleştirel ve sorgulayıcı olmaları, sorunları çeşitli açılardan analiz etmeleri ve tartışmaları konusunda sürekli uyardı. Dolayısıyla, demokrasi ve demokratik tutum da ona göre bilimsel tutumun ayrılmaz bir parçasını oluşturuyordu.

Bugün ülkemizin en çok ihtiyaç duyduğu iki şey bilim ve demokrasidir. Ülkemizin içinde bulunduğu durum, Tarık Özker hocamızın unutulmaz anısını çok daha yüceltmektedir.

Onun, İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Fakültesine 1953 ve 1973 yılları arasında giren 1000 kadar öğrencisi oldu. Öğrencileri olarak onu anmamızın en anlamlı biçiminin, onun öğrencisi olamamış her yaşta insanlara da hocamızı, onun örnek vasıflarını ve hedeflerini tanıtmak olduğunu düşünüyorum. Bunu yapabilme ölçüsünde Cumhuriyetin kuruluş ilkelerine ve Tarık Özker hocamıza daha fazla layık olunabileceği kanısındayım. Bu değerli toplantının bu yöndeki çabalarımız için bir başlangıç olmasını dileyerek, değerli hocamızın unutulmaz anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Demir Sindel- Ben, Tarık hocanın öğrencisi olmadım. Tarık hocayla ilgili her şeyi dolaylı olarak, rahmetle andığımız, üç yıl önce vefat etmiş Prof. Dr. Ahmet Yücel Odabaşı sayesinde öğrendim. Ahmet Yücel Odabaşı, aynen Tarık hoca gibi çok olağanüstü bir hocamızdı. 1972 yılında devlet tarafından, doktora sonrası çalışma için Delft Teknik Üniversitesine gönderilir. Üniversitenin etrafında dolaşırken, Elektronik Bölümünün kapısında üç ayrı seminer yazılı bir odaya girer, Tarık Özker hocayı dinler. Bir Hollandalı, Tarık Özker'e şöyle bir soru yöneltir: *"What is distribution?"* Tarık Özker'in cevabı çok basittir. *"Seminerin distribüsyonlar teorisi konusunda olduğu kapıda yazıyordu. Niye çalışmadan geldiniz?"* Bütün salondan bir anda alkışlar yükselir, fakat rahmetli Yücel Odabaşı çok etkilenmiştir. Türkiye'ye döndüğü zaman derhal, *"On the Philosophy Label HydroDynamics"* isimli bir seminer verir. Biz seneler sonra, niye seminere o başlığı koyduğunu, o seminer Delft Teknik Üniversitesinde basılıp, Tarık Özker etüt ettikten sonra anladık. Çünkü Hollandalı hoca, bir profesör, bir problemi çözemediği için Tarık hocayı davet etmiştir. Tarık hoca, o sıralarda en popüler yaklaşımı bilen birkaç kişiden biridir dünyada; çünkü

konunun öncüsü olan *Zemanyan*'dan bizatihi ders görmüştür. Artı, Fransa'da *Laurent Schwartz*'ın iki cilt *Theory Distribution* yayını almıştır, muhtemelen onu da okumuştur.

Son olarak, Prof. Dr. Reşat Özkan da, bizatihi Tarık Özker'i ziyaret ederek, şu notları aldı, bizim Gemi Fakültesi resimhanesinde çizdirdi ve bu doküman haline getirdi. Bu, benim başucumda asılıdır, her sabah buna bakarım. Matematik olarak en ufak bir hata yoktur. (Ek-1)

Kendisini rahmetle anıyorum.

Prof. Dr. Cem Gökner-Buradaki anıların çoğunu ben de paylaştım. Hocamızla ilgili kısmen bildiğim ve tam cevabını çok merak ettiğim, hayatımı da çok etkilemiş olan bir şeyden kimse söz etmedi. Bunu rivayeten anlatıyorum ve doğruluğunun tahkik edilmesini rica ediyorum. Hoca, öğrenciliğinde üşütüp hastalanır. O zaman İkinci Dünya Savaşı yıllarıdır. Yanlış ya da eksik bir teşhis sonucu bir ciğeri söndürülür. Bu, hocamızda büyük bir etki bırakır tabii. Belki de biraz hırçınlığının, aksiliğinin sebebi buydu. O yüzden, doktorları hiç sevmezdi, "*Bunlara istatistik, matematik okutmak lazım*" derdi. Belki de genç yaşta kaybetmemizin nedeni budur. Belki hocanın hayatında çok önemli iz bırakan bir olaydır bu. Bunun tam yanıtını bilen var mı acaba?

Prof. Dr. Ahmet Dervişoğlu- Hocanın bir ciğerini söndürüyorlar. Sanırım Almanya'dan gelmiş olan çok meşhur bir doktor vardı o zaman. Ciğerini onun söndürdüğünü ve hatalı bir iş yapmış olabileceğini ima ediyordu hoca. Onun olduğunu gayet iyi hatırlıyorum, fakat yapılan müdahale yanlış mıydı, doğru muydu, kesin bir görüş yok. Yani "*başka türlü de olabilirdi*" izlenimi var diye biliyorum ben de.

Özlem Özker (Tarık Özker'in kızı)- Merhaba.

Benim bildiğim kadarıyla, çok şiddetli bir zatürree geçiriyor kendisi ve o günün koşullarında gereken ilaçlar bulunamıyor. Yakınları tarafından, "*eldeki olanaklarla ne yapılabilir de kendisine yardımcı olunabilir*" düşüncesiyle, yapılmaması gereken yönde bir tedavi uygulanıyor; kasıtlı olarak değil. Tabii, o dönemin koşullarında gereken ilaçlar bulunamadığı için, ciğerinde bir problem meydana geliyor, yani zatürree tam olarak iyileşmiyor. (Babamın) Kendisine doktorların söylediği, belirli zaman aralıklarıyla hastaneye gelip oksijen alması gerektiğidir. Biz burada, Gümüşsuyu'nda, İTÜ'ye yakın, biraz daha aşağıdaki sokakta otururken, babam bu uygulamayı yaptı; ancak, Ataköy'e taşındıktan sonra, o günün gidip gelme koşullarında -olanaksızlıklar söz konusu- kendisinin ihmalkârlığı nedeniyle

söylenenleri yerine getirmede. Bu yüzden, söz konusu ciğerde su toplanması meydana gelmiş. Bunun ne olduğunu da tam olarak anlayamadılar. Sadece benim çok şükran duyduğum bir doktor, babamın bütün karşı duygularına rağmen, Nejat Harmancı, ciğerde bir problem olduğunu; ama bunun ne olduğunun açıklığa kavuşmasının ancak yurtdışında olabileceğini belirtti ve kendisine Londra'ya gitmesini önerdi. Bu nedenle İngiltere'ye gittiler ve gerçekten, hem kendisine söylenenleri onun yerine getiremeyişi, hem de o günün koşullarında gereken ilaçların bulunamayışı nedeniyle, maalesef, bir ciğerde çok fazla su birikmiş, o suyun alınması yönünde de oldukça ciddi operasyonlar geçirdi kendisi.

Babam çok daha uzun süre yaşayabilirdi. Bu konuda kendisine çok kızgınım. Bunu da bu huzurda söylemek istiyorum. Belki bir yerlerde kendisi beni duyuyordur. Çünkü hiçbirimiz sağlığımızla ilgili olarak başımıza neler geleceğini bilemiyoruz; ama ortaya çıkan problemler karşısında bize ne yapmamız gerektiği söyleniyorsa, bunu uygulamamız gerekir. Ben, Londra'da bir doktorun kendisine, bundan böyle artık ders vermemesi gerektiğini, çalışmalarını araştırma yapmaya yöneltmesini, yayın üzerine odaklanması gerektiğini söylediğini biliyorum. Bizzat o konuşmada yanındaydım. Kendisi bunu dinlemedi. O tarihteki olanaklar, hepimizin bildiği durumlar içinde, tebeşir tozu yutmaya devam etti. Bütün bunlar sağlığı üzerinde çok olumsuz etkiler yaptı.

Zamanla, (babamın) sağlığıyla ilgili çok ciddi sorunlar karşımıza gelmeye başladı. Ancak, o tarihte, gerek Amerika Birleşik Devletleri'nden, gerek dünyanın diğer tanınmış araştırma enstitülerinden kendisine çok önemli çalışma önerilerinin gelmiş olduğunu, maalesef, kendisinin vefatından sonra odasını boşaltmaya gittiğimiz zaman gördüm. Hepsini bizden saklamış. Çekmecesinde bu davet mektuplarını gördük. Bütün bunları, kendisine söylenenleri, doğru değerlendirebilirdi. Niye böyle yapmadığını bilmiyorum ve bu yüzden kendisine çok kızgınım.

Çok genç yaşta çok şeyler olabilir, ama Tarık hocayla ilgili bunlar olmayabilirdi. Sonucun böyle olmasında kendisini sorumlu görüyorum ben. Her neredeyse, bütün bunları söylediğim için bana kızmasın; çünkü gerçek bu.

O günün Türkiye'sinde, sanıyorum, zatürree çok kolay üstesinden gelinebilecek bir hastalık değildi. (Babam) Oksijen almaya devam edebilirdi; bunu yapmadı. Ders vermeye artık nokta koyup, bunu kürsüsünün diğer öğretim üyelerine bırakıp, kendisi araştırmaya, yayın yapmaya yönelebilirdi. Yurtdışından gelen çok önemli davet mektuplarını gerçekten değerlendirip, en azından bir süre için -Türkiye'den bütününü kopması demek değildi bu-

yurtdışının o günün Türkiye'sine oranla daha faydalı olabilecek koşullarında yaşantısını sürdürebilirdi. Bunları niye yapmadığını, seçimini niye bu yönde kullanmadığını bilmiyorum ben ve bu yüzden çok üzgünüm. Bu kadar genç yaşta, bu kadar olağanüstü bir beynin, çok daha büyük katkılar yapabileceği bir çağında, kendisinin seçimleri yüzünden bugün aramızda olamayışından ötürü üzgünüm. Ama 35 yıl sonra, aynı noktada bunları hissederek, onunla ve benimle beraber olduğunuz için hepinize çok teşekkürler.

Prof. Dr. Siddık Yarman- Sevgili arkadaşlar, merhaba.

Sevgili Özlem hanım; sizi ilk defa görüyorum. Ben, Tarık hocayı sınıfta hiç görmedim; ama bizim devre analizi ve devre sentezi sınav kâğıtlarımızın altında hocanın imzası vardı. O yıl, zannediyorum hocanın bu akciğerlerinden biri alındığı için olsa gerek, sınıfa Cem Gökner geldi. Zimba gibi bir delikanlıydı, ayağında çizmeler, Illinois'den daha yeni gelmiş o zaman. Hakikaten çok etkileyiciydi. Tarık hoca da kürsüde. Geriye dönüp baktığım zaman, düşünüyorum da, gerçekten onun damgasını yemiş. Ben, öğrencilere öyle söylüyorum; kuvvetli hocaların, dominant karakterlilerin gerçekten çok ciddi damgaları vardır öğrencileri üzerinde. Hani Amerika'daki çiftliklerde danalara vurulan damgalar vardır, o damgadan Cem Gökner yemiştir.

Arkasından sevgili Fuat Anday hocamız geldi derse. Yine zimba gibi, çakı gibi bir delikanlı. Hakikaten o da sular seller gibi devre sistemlerini, graft teorisini yutmuş. Cevdet Acar'ın da çok özel bir yeri var bende. Hoca da küçücük bir kâğıtla geliyor derse. Hiç deftere kitaba falan bakmadan, sadece o küçücük kâğıtla, iki üç saat hiç ara vermeden dersi götürürdü.

Devrelere giriş konusunda sevgili Ahmet Dervişoğlu hocamın güzel bir notu vardı, O da Illinois Üniversitesinde doktorasını yaptı; ama şimdi bakıyorum, Ahmet hoca da gerçekten sular seller gibi. O da damgayı yemiştir, Amerika'da doktorasını yapmasına rağmen. Ben o zaman Amerika'ya gitmiştim doktora yapmak üzere. Yıllar geçti. Ben gitmeden önce, sevgili hocalarım, Yıldız (Leblebici) hocam ve Duran hocam da orada, Yüksek Frekans Tekniği Kürsüsünde teknik asistan olmuştu, radyoyu yönetiyordu. Öyle enteresan bir şey ki; hiç görmediğiniz bir hocanın, ama tezgâhından geçenlerle beraber -rahmetli Adnan (Ataman) hoca da benim bitirme travay hocamdı o zaman- iki kürsünün ortasına düştüm. Ne devreci oldum, ne elektronik mikrodalga devre teorisini oldum. Ama gerçekten de şunu hissettim: Hocaların yetiştirdiği hocalardan, hocalar yetişiyor, oradan başka hocalar yetişiyor. Hakikaten, ben, Tarık Özker'i, hocaları yetiştiren hoca, onları da yetiştiren hocalardan bir tanesi olmasından dolayı çok büyük bir keyifle anıyorum. Tabii, Tarık Özker kadar önemli birçok başka hocalar da var, onları da burada bir kez daha saygıyla anıyorum.

Adnan Alpözcan- Ben, 1974 mezunuyum ve Tarık hocamla yetişmiş, ondan ders alma şansına nail olmuş öğrencilerden biriyim. Ben, Özlem hanıma bir katkıda bulunacağım.

Hakikaten, hoca ders verirken zaman zaman, ardışık ikili tahtalar vardı, anlatırdı, sonra tahtayı çekerdi, tebeşirle şöyle dayanırdı, vururdu. Benim dikkatimi çekerdi o, siz konuşunca aklıma geldi. Sağlık durumunu biliyordum, ağabeyimden dolayı; ağabeyim 13 yıl önce öğrencisi olmuştu Tarık hocanın. Bir keresinde, odasında bizimle konuşurken, *"Sizler bir mühendis olarak ülkenize şu kadar dolara mal oldunuz. Ülkenizde çalışıp, ona hizmet edin, ülkenize dönün"* demişti. Şimdi, o sözü niye dediğini sizin anlattığınız bu anıları, bulduğunuz mektupları duyunca daha iyi anladım ve ben de onun dediğini yaptım, Almanya'da kalmayı reddettim.

Kendisini rahmetle anıyorum. Mekânı cennet olsun.

Prof. Dr. Osman Palamutçuoğlu- Ben, Sayın Tarık Özker'in çok yakınında olamadım. Çünkü, 14 yaşından beri radyo amatörü olduğum için, genelde elektronik ve yüksek frekans ve mikrodalga üzerinde çalıştım. Ancak, Tarık hoca üç olaydaki etkinliğiyle benim yaşamımda önemli değişiklikler oluşturmuştur.

Birincisi, ben de, Cevdet Acar hocam gibi, Maçka Teknik Okulu mezunuyum. O zaman yüzde 70 ortalama tutturana yüksek lisans yapmak üzere buraya geçiyordu. Ama benim ortalamam 69.4'tü; yani 69.5 bile değildi, öyle olsa geçeceğim. Bunun üzerine, ben, Milli Eğitim Bakanlığı sınavına girip, yurtdışında eğitim olanağı kazandım ve oradan Tarık hocanın yanına geldim. Ha, o arada, birdenbire bizim Kemal bey, -Maçka'nın Öğrenci İşleri Başkanı-, beni çağırırdı, *"Osman bey; yanlış hesaplamışız, senin ortalaman yüzde 72'ymiş"* dedi. *"Vallahi çok geç oldu, ben Amerika'ya gidiyorum"* dedim. Neyse, o arada Tarık hocamın yanına geldim. Beni gördü, *"Sen nereye gidiyorsun?"* diye sordu. *"Amerika'ya gidiyorum hocam"* dedim. *"Niye burada kalmadın?"* diye üsteledi. Ben, *"Efendim, işte..."* gibisinden bir şeyler söyleyince de, *"Yok, burada kalacaksınız"* diye kestirip attı. İnanın, en ufak bir tereddütüm olmadan -ki uçak biletim kesilmiş, param çıkmış olmasına rağmen- reddettim Amerika'ya gitmeyi ve tekrar buraya geldim.

O arada iki olay da çok önemlidir. Aranızda Cehdi beyi tanıyanlar vardır, çok ilginç bir kişiydi kendisi. Rahmetli Adnan Ataman hocam, Tarık hocam sürekli olarak benim Zayıf Akıma girmemi söylerlerdi. Ben de Cehdi beye dedim ki, *"Ben Zayıf Akıma gireceğim."* *"Olmaz, sen yapamazsın"* dedi. *"Neden?"* diye sordum. *"Yok, sen yapamazsın; oradan gelenler (Maçka'dan*

gelenler) hep Kuvvetli Akıma geçer" dedi. "Ben Zayıf Akım'a geçeceğim" dedim, o, "Hayır, olmaz" dedi. "Ben ısrar ediyorum" deyince de "Peki o zaman, yaz" dedi. Aradan bir hafta geçti, Cehdi beye sordum, "Yok, daha yönetim kurulundan çıkmadı" dedi. Bir hafta daha geçti, yine sordum, cevabı aynıydı; "Yok, daha yönetim kurulundan geçmedi." Tam aşağı koridordan geçerken, o büyük insan (Tarık Özker), böyle haşmetle yürüyor, beni gördü, "Neredesin?" diye sordu. "Vallahi hocam durum, böyle, böyle" dedim. O meşhur küfrünü –söylemiyorum-, savurup, "Sen doğru derse gidiyorsun, ben şimdi ona haddini bildiririm" deyip yürüdü. Hakikaten de bildirmiş; çünkü sonradan Cehdi beyi gördüm, mosmor vaziyetteydi.

İkinci olay da şu: O defteri getiremedim, o yıl hepimize bir defter verilmişti, üzerinde öğretmenin adı soyadı ve dersleri yazılıydı. Bunları ben de yazdım ama meğerse her öğretim üyesi onu imzalayacakmış. Ben unutmuşum. Çünkü çok büyük bir heyecan vardı bende; Maçka'dan geldiğimiz zaman 3. sınıfa götürüyorlar, iki ders veriyorlardı, 4. sınıf, 5. sınıf, inanılmaz bir yoğunlukta. Bu arada tam sınavlara hazırlanırken, yine aynı fakülteden, benim bir sınıf arkadaşım gördü defteri, "Yahu, bunun imzaları yok" dedi. Hemen defteri Cehdi beye göturdüm, "Cehdi bey; böyle, böyle?" dedim. Cehdi bey, "Maalesef, yapacak bir şey yok" demez mi! "Nasıl olur; yani yandı mı benim defterim?" diye sorunca da "Maalesef, yandı" deyiverdi.

O üzüntüyle odadan dışarı çıktım, -tesadüf bu ya- yine Tarık hocayla karşılaştım. "Ne oldu, niye geldin?" diye ilgilendi hemen. "Hocam; böyle, böyle" dedim. Yine bir küfür savurdu. Kusura bakmayın, söylemek zorundayım. Çok tatlı küfredirdi, yakıştırdı ona. O hişimla gitti yine Cehdi beyin odasına, Cehdi bey yine mosmor tabii. Sonra Tarık hoca gelip, kaptı elimdeki defteri, "Sen burada bekle" dedi. Hocaları teker teker dolaşıp, imzalattı defteri, getirip bana verdi, "Al işte, hepsi imzalanmış" dedi.

1971 yılında doktora yapmak üzere yurtdışına giderken, hocanın kendisinden referans mektubu istemiştim. Odasının arka tarafında duvarda iki tane tablo asılıydı. Benim de o tablolara sadece bir göz aşinalığım var, kimin olduğunu bilmiyorum. Ama yıllar sonra, Reşat Özkan kardeşimin odasında görünce... O, Gemi İnşaat Fakültesinde öğretim üyesiydi -Maalesef, Reşat'ı yitirdik. Harika bir insandı; gerçekten ilerici, demokrat, aydın bir kişiydi, çok erken yitirdik-. Onlar buradan Maslak'a geldikleri zaman, odasına gittiğimde, bir baktım, tablonun aynısı. "Yahu, sende ne arıyor bu tablolar?" diye sordum, "Yahu, ben doktoramı Tarık hocamızla yapamaz mıyım?!" dedi. Bunlar çok ünlü dönüşüm tablolarıdır. Tabii, Reşat'ı kaybettik. Bundan iki yıl önce de bu sefer Demir'in (Sindel) odasına gittim, bir baktım, o tablolar onun odasında asılı. "Bunlar sende ne arıyor?" diye ona sordum bu defa, "Yahu, bunları bana

Reşat vermişti" dedi. Dolayısıyla, o tablolar, dönüşüm tabloları... Hocanın bu yönünü ne yazık ki birçok öğrencisi bilmiyor; belki yanında çalışan birkaç öğretim üyesi arkadaş biraz aşına, ama onlar da anımsamıyorlar o tabloları. Ama bu tablolar çok ilginç; bunlar tümüyle bir matematikçinin elinden çıkmış, çok hassas hazırlanmış dönüşüm tabloları. Onlara da bakmanızı isterim.

Ali Rıza Binboğa- Efendim, hepinize saygılar sunuyorum.

İnsan yaşamında bazı dönüm noktaları vardır. Onlar da şudur: Bazen hücrelerimizi yenilemek, hiç ummadığımız durumlarda, ummadığımız ortamlarda olur ve o bize belirli bir yaşam süresi de katar. Ben bugün burada hücrelerimin yeniden yenilediğini hissettim ve bu A501 Amfisine ilk geldiğim günlere gittim. O nedenledir ki, eğer yaşamımda bir ilerleme olacaksa, eğer Tarık hocamızdan geriye kalan bir şey varsa, bize gelecekte, biz onu bugün Tarık hocamız sayesinde sağlamış olduk ve inanıyorum ki, buradaki bütün dostlarımız, değerli hocalarım ve değerli sınıf arkadaşlarım da bu yenilenmeyi sağlamış olacaklar.

Farkında mıyız bilmiyorum, biz aslında Teknik Üniversiteliler olarak bir geleneği başlatmış oluyoruz bugün. Bundan sonra gelenek olacak, bundan sonra Teknik Üniversiteyi Teknik Üniversite yapan bütün değerlerin belki de peş peşe anılması sağlanacaktır. Bunu da yine Tarık Özker hocamıza borçluyuz.

Demek ki bir insan eğer doğru değerleri ve mutlak gerekleri yaşamı boyunca düstur edinmişse, onun zamana yenik düşmesi, zamanın gerisinde kalabilmesi mümkün değildir. Neden? Çünkü Tarık Özker hocamızı eğer 35 yıl sonra anıyorsak, başka bir şeyi de başlatmış oluyoruz. Aramızdan fiziksel olarak ayrılanın aslında düşünsel olarak bize katkılarının çok gerisinde bir şey olduğunu, fiziğin bir yerden sonra aslında yaptıklarımızla yer değiştirdiğini bugün burada görmüş olduk.

Ben, İstanbul Teknik Üniversitesine 1968 yılında parasız yatılı Öğretmen Okulundan gelip, Yüksek Öğretmen hazırlık sınıfını bitirip, diplomamı kaçıran gelip sınava girmiş bir öğrenciyim. Devlet parasız okuttuğundan, bize ille de öğretmen olacaksınız diye dayatıyorlardı; ama ben de mutlaka Teknik Üniversiteye gitmeyi istediğimden, diplomamı kaçırpı geldim ve Elektrik Fakültesine kayıt oldum. Fakat girer girmez dediler ki, *"Çok zor bir yere geldin sen, işte şimdi hapyı yuttun."*

Benim memleketim Kayseri'den çok değerli bir ağabeyim var, Taci Uzun...

o da, benim bildiğim, sürekli Teknik Üniversitede okuyordu, fakat bir türlü Tacî ağabeyimin mezuniyetini göremiyorduk. Bir gün dedim ki kendisine, *"Yahu ağabey, Allahını seversen, niye durmadan okuyorsun sen burada?"* dedi ki, *"Ali Rıza, Tarık Özker'i sen de tanıyacaksın; Tarık Özker'in dersinden kaldım, gidip geliyorum."* *"Ağabey, bunun bir çaresi yok mu?"* dedim. Dedi ki, *"Yok. Sen de bunu öğreneceksin. Sana tavsiyem; Tarık hocanın 'analiz ve sentez' dersini geçtiysen, bitirmişsindir, geçmediysen devam edersin benim gibi."*

Dolayısıyla, ben, Teknik Üniversiteye girdiğim zaman bile, olağanüstü bir iklim yaratan ve darbimesel pozisyonuna gelmiş olan bir öğretmen, bir profesör kimliğiyle karşılaştım zaten ve hep bir tarafımızla, bu 'analiz ve sentez' dersini adeta ipele çeker gibi, *"Acaba ne gelecek başımıza?"* diye endişeyle beklerdik. Duran Leblebici hocam burada, Hasan Önal hocam burada, Fuat hocam burada, Sayın Ahmet Dervişoğlu hocam burada -sonra sanat yaşamımda da sürekli diyalogumuz sürdü- Cem hocam burada. Ama biz, nedense, kulağımızın arkasında bir yerde ya da yüreğimizde bir sızıntıyla, *"Yahu, bu Tarık hocanın dersinde ne yapacağız?"* diye endişeyle beklerdik hep. Ben söyleyeyim: Ben, Tarık hocanın dersinden ilk hakkımda geçtim. Neden geçtiğimi bilemiyorum. Gerçekten bilemiyorum. Ama bugün burada öğrendim neden geçtiğimizi. Bizim sınav kâğıtlarımızı ya Cevdet hocamız okumuş, ya Cem hocamız ya da bilmiyorum, başka biri okumuş.

Çünkü Tarık hocamızla biz sınıfta yüz yüze gelemedik, bakamadık. O öyle, *"Kalk bakayım, kalk bakayım"* meselelerini pek göremedik. Ama ben çok şiddetli bir şekilde gördüm. Çünkü ben o dönemde aynı zamanda Dostlar Tiyatrosu'nda tiyatrocü olarak eğitiliyordum, Devlet Opera ve Balesi'nde de yüksek bariton olarak yetiştiriliyordum. Saçlarım omuzlarıma kadar uzun ve çok gürdü. Benim sınıf arkadaşlarım hatırlarlar, bir deri, bir kemik bir adamdım. Biliyorsunuz, Elektrik Fakültesinin kütüphanesi Tarık hocamızın odasının tam karşısındadır. Bir gün oradan çıktım ve Tarık hocamla karşılaştım. Bana baktıktan sonra, *"Oğlum, sen İsa'yı mı gördün, Musa'yı mı?"* dedi. Ben de, *"Hocam, Musa'yı gördüm"* dedim ama öyle bir ukalalık olduğunu anında anladım ki, gerisin geri kütüphane kapısından içeri kaçtım.

Dolayısıyla, kendi havasını, iklimini üniversitesine, fakültesine yaymış, olağanüstü bir bilim adamını burada anarken, aslında o oradan bizi yüceltti, hücrelerimizi yeniledi, bizi yeniden o geçmiş günlerimizle ve bambaşka birtakım ivmelerle ileriye fırlattı diyorum. O yüzdendir ki, bunu sağlayan Elektrik Mühendisleri Odası ve buna öncülük eden Selçuk ağabeyime çok çok teşekkür ediyorum. En azından böylesine bir iklimden, faydalanmak gibi faydacı bir insan kılığına bürünerek de olsa faydalandım.

Hepinize en içten duygularıyla saygılarımı sunarken, bilimsel düşüncenin unutulmaz savunucusu olma yolunda bir adım bile geri adım atmamamız gerektiğini bir kez daha belirtmek istiyorum. Hepinize saygılarımı, sevgilerimi sunuyorum. Sağ olun, var olun.

Erdener İldız- Anma etkinliğini burada tamamlamış bulunuyoruz. Şimdi bu çalışmalara önderlik eden, çalışmaları yapan grubun yürütme kurulu başkanı, sevgili kardeşim Selçuk Esen'i kapanış konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.

Selçuk Esen- Çok mutluyum, gerçekten mutluyum. Herkesin gözlerinde sevgi, saygı ve geçmişe ilişkin bir özlem keşfettim. Özlem de burada ayrıca, Özlem'i de buraya taşımış olduk.

Sevgili arkadaşlarım; benim için de, sizler için de böyle bir buluşmayı sağlamış olmak gerçekten tek başına gerçekleştirilebilecek bir olay değil. Şöyle söyleyeyim: Biz çalışmalarımızı bu yıl mayıs ayının 10'unda başlattık. O günden bugüne kadar 13 kez toplandık. Toplantılarımıza burada konuşmacı olarak bulunan profesör arkadaşlarımız katıldı; nasıl bir yol izleyeceğiz, ne yapacağız diye konuştuk. Şurada gördüğünüz, izlediğiniz her türlü emek, gerçekten bir bütünlüğün, hep birlikte emek veren arkadaşlarımızın hepsinin alın terinin ürünüdür. Bütün bunların yanında, EMO İstanbul Şubesinin basın yayın bürosunda çalışan arkadaşlarımızdan Yaşar Kanbur'a, Namık Kemal Cibaroğlu'na, Burak Gider'e ve Elektrik Mühendisleri Odasının arka planında çalışan tüm arkadaşlarıma, bu emekleri için teşekkür ediyorum. Burada birlikte çalıştığımız arkadaşlarımıza, bu konuyla ilgili benimle beraber yürek yüreğe, omuz omuza çalışan arkadaşlarımıza saygılarımı sunuyorum. Gerçekten onlarla beraber bir bütün olarak buradayız.

Bu, tek bir insanın değil, bir kişinin değil; bir birliktelik işiydi. Bu birlikteliğin arkasında da benim örgütüm, Elektrik Mühendisleri Odası durdu ve Elektrik Mühendisleri Odasının bu katkısıyla beraber buralara geldik. Bu, Elektrik Mühendisleri Odamızın bu konuyla ilgili yaptığı ilk iş de değil; yayınlarının içinde üniversitemize ilişkin "*İTÜ'nün Çınarları*" adlı bir kitap da var. Hazırlık aşamasında olan yeni çıkacak kitapta da yeni kuşak, daha doğrusu ikinci kuşak öğretim üyelerimizin hikâyeleri yer alacak.

Bu konuya ilişkin bugün burada izlediğiniz her şeyi www.emo.org.tr'de video görüntüsü olarak izleyebileceksiniz.

Son bir isteğim var; hepinizden Tarık hocam için bir alkış istiyorum.

(Alkışlar...)

Anma toplantısına katılanlar Prof. Dr. Tarık Özker Anı Defteri'ne duygu ve düşüncelerini aktardılar.

MATEMATİK UZAYLAR

Hazırlayan: prof. Dr. Tarık Özker
İstanbul Teknik Üniversitesi

